

Bruksela, dnia 18 kwietnia 2014 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 40/2014

**Sprawozdanie nr 2 z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w marcu 2014 r.
(sprawy gospodarcze, transport, handel, rolnictwo, polityka zagraniczna,
zatrudnienie, środowisko i klimat)**

Bruksela, marzec 2014 r.

1. **SPRAWY GOSPODARCZE** - Komisja przyjmuje plan długoterminowego finansowania gospodarki europejskiej
2. **TRANSPORT** - Bezpieczeństwo na drogach: drugi rok z rzędu Europa jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu
3. **HANDEL** - Komisja Europejska rozpoczyna internetowe konsultacje społeczne na temat ochrony inwestorów w ramach TTIP
4. **HANDEL** - Pod koniec czwartej rundy rozmów w Brukseli negocjatorzy handlowi UE i USA analizują, jak można pomóc MŚP czerpać korzyści z TTIP
5. **HANDEL** - Chiny ograniczają dostęp do metali ziem rzadkich i innych surowców – WTO ponownie sądzi na korzyść UE
6. **HANDEL** - UE proponuje odpowiedzialną strategię w odniesieniu do handlu minerałami pozyskiwanymi ze stref konfliktu
7. **ROLNICTWO** - Produkcja ekologiczna: wniosek Komisji na rzecz rozwoju doskonalszego rolnictwa ekologicznego
8. **ROLNICTWO** - Eurobarometr: szerokie poparcie Europejczyków dla kierunków nowej wspólnej polityki rolnej
9. **POLITYKA ZATRUDNIENIA** - Praca na czarno: badania pokazują, że to powszechny problem
10. **ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ** - Polityka sąsiedztwa na rozdrożu: podsumowanie roku pełnego wyzwań

11. **SPRAWY ZAGRANICZNE** - Pomoc Komisji Europejskiej dla Ukrainy
12. **SPRAWY ZAGRANICZNE** - UE i Tunezja ustanawiają partnerstwo na rzecz mobilności
13. **ŚRODOWISKO** - Nowe badania przemawiają za wzmocnieniem ochrony przeciwpowodziowej i wprowadzeniem podatków ekologicznych
14. **KLIMAT** - Zdaniem Europejczyków działania w dziedzinie klimatu sprzyjają naprawie gospodarki i zwiększaniu zatrudnienia

1. SPRAWY GOSPODARCZE - Komisja przyjmuje plan długoterminowego finansowania gospodarki europejskiej

Komisja Europejska przyjęła 27 marca 2014 r. pakiet środków, którego celem jest stymulowanie nowych, zróżnicowanych źródeł długoterminowego finansowania i ponowne wejście na ścieżkę zrównoważonego wzrostu gospodarczego w Europie. Znaczne długofalowe inwestycje w infrastrukturę, nowe technologie i innowacje, badania i rozwój oraz kapitał ludzki będą konieczne w ramach [strategii „Europa 2020”](#) oraz [pakietu klimatyczno-energetycznego do 2030 r.](#) Zgodnie z szacunkami, jakich dokonano w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, do 2020 r. same tylko potrzeby inwestycyjne w zakresie transportu, energii i infrastruktury telekomunikacyjnej o znaczeniu dla całej UE wyniosą 1 bilion euro.

Kryzys gospodarczy i finansowy zmniejszył zdolność sektora finansowego do przekazywania środków dla gospodarki realnej, a w szczególności – do finansowania inwestycji długoterminowych. W Europie głównym źródłem finansowania realnej gospodarki zawsze były banki (dostarczają one dwie trzecie finansowania w UE, w Stanach Zjednoczonych – jedną trzecią). W miarę zmniejszania zadłużenia przez banki kurczą się środki dostępne dla wszystkich sektorów gospodarki – np. w 2013 r. w Holandii i Grecji kredyt oczekiwanej wysokości otrzymała mniej niż jedna trzecia przedsiębiorstw. W Hiszpanii i we Włoszech pełną kwotę kredytu uzyskała w tym samym roku ok. połowa firm. Istotne jest, by podjąć działania w celu przywrócenia warunków sprzyjających trwałemu wzrostowi i inwestycjom. Oznacza to m.in. konieczność znalezienia nowych sposobów finansowania inwestycji długoterminowych. Szeroką debatę na ten temat rozpoczęto zieloną księgą Komisji dotyczącą długoterminowego finansowania gospodarki europejskiej z marca 2013 r. Uzyskano wówczas odpowiedzi ze wszystkich segmentów gospodarki. Przyjęty pakiet środków obejmuje komunikat na temat długoterminowego finansowania gospodarki,

wniosek legislacyjny dotyczący nowych zasad w zakresie pracowniczych programów emerytalnych oraz komunikat w sprawie finansowania społecznego. Komunikat opiera się na odpowiedziach uzyskanych w ramach wspomnianych konsultacji oraz na wnioskach z debat prowadzonych na forach międzynarodowych, takich jak G20 i OECD. Zaproponowano w nim konkretne działania, jakie może podjąć UE, aby wspierać długoterminowe finansowanie.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług **Michel Barnier** powiedział: „Nasz ambitny plan w zakresie uregulowań finansowych pozytywnie wpłynął na stabilność finansową i zaufanie. Teraz, kiedy daje się zauważyć ożywienie gospodarcze, musimy równie odważnie wspierać wzrost gospodarczy. Europa ma duże potrzeby w zakresie długoterminowego finansowania trwałego wzrostu gospodarczego, który powinien zwiększać konkurencyjność i przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy w sposób zrównoważony, trwały i sprzyjający włączeniu społecznemu. Nasz system finansowy musi odzyskać i zwiększyć zdolność finansowania realnej gospodarki. Chodzi tu o banki, a także inwestorów instytucjonalnych, np. zakłady ubezpieczeń i programy emerytalne. Musimy także zróżnicować źródła finansowania w Europie i poprawić dostęp do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw, które są podstawą europejskiej gospodarki. Jestem przekonany, że przedstawiony w dniu dzisiejszym plan działań przyczyni się do poprawy zdolności europejskich rynków kapitałowych do zaspokajania długoterminowych potrzeb naszej gospodarki”. W sprawie instytucji pracowniczych programów emerytalnych komisarz Barnier powiedział: „Wszystkie społeczeństwa Europy muszą zmierzyć się z podwójnym wyzwaniem, jakim jest zagwarantowanie świadczeń emerytalnych dla starzejącej się populacji, a zarazem długofalowych inwestycji stymulujących wzrost gospodarczy. Pracownicze programy emerytalne znajdują się w punkcie styku tych dwóch problemów. Aktywa, którymi długofalowo zarządzają, wynoszą ponad 2,5 biliona euro. Są one też głównym źródłem emerytur dla 75 milionów Europejczyków. Celem opublikowanego dzisiaj wniosku legislacyjnego jest poprawienie zarządzania tymi programami i zwiększenie przejrzystości ich działań, co przyczyni się do zwiększenia stabilności finansowej i ułatwi działalność transgraniczną. Dzięki temu zwiększy się rola pracowniczych programów emerytalnych jako kluczowych inwestorów długofalowych.”

Olli Rehn, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej ds. gospodarczych i walutowych oraz euro, powiedział: „Musimy lepiej wykorzystać fundusze publiczne, aby maksymalnie zwiększyć wpływ inwestycji na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Wymaga to osiągnięcia efektu synergii i ułatwienia dostępu do finansowania na cele modernizacji najważniejszych elementów infrastruktury. Wszyscy - budżety krajowe i budżet UE, banki rozwoju i agencje

finansujące eksport - mogą tu odegrać ważną rolę. Aby pomóc MŚP w uzyskiwaniu środków, których potrzebują, aby inwestować i rozwijać się, musimy wspierać wysokiej jakości sekurytyzację, która ułatwi im dostęp do finansowania na rynku kapitałowym.”

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji ds. przemysłu i przedsiębiorczości, dodał: „Dzięki zaprezentowanym dziś ambitnym inicjatywom zwiększy się zdolność systemu finansowego do zapewniania środków na długofalowe inwestycje, niezbędne do utrzymania Europy na ścieżce zrównoważonego rozwoju. Kryzys gospodarczy i finansowy zmniejszył zdolność sektora finansowego do przekazywania środków do realnej gospodarki. Kluczowy udział w zrównoważonym rozwoju mają MŚP, które jednak nadal napotykały trudności w pozyskiwaniu finansowania, szczególnie w gospodarkach peryferyjnych. Celem zaprezentowanych dziś inicjatyw jest udostępnienie dodatkowych źródeł finansowania realnej gospodarki i wspieranie jednolitego rynku poprzez tworzenie warunków, które sprzyjają wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności w Europie.”

- **Główne elementy pakietu:**

W komunikacie w sprawie długoterminowego finansowania przedstawiono działania, jakie podejmie Komisja, aby poprawić długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej. W dniu 27 marca br. opublikowano dwie z tych propozycji:

- **wniosek dotyczący zmiany zasad rządzących pracowniczymi programami emerytalnymi** (zmiana [dyrektywy 2003/41/WE](#) w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (dyrektywa IORP)), aby wesprzeć dalszy rozwój tego ważnego typu inwestorów długoterminowych w UE;
- **komunikat w sprawie finansowania społecznościowego, aby zaoferować MŚP alternatywne źródła finansowania.**

Proponowane działania skupiają się na sześciu głównych obszarach:

1. Mobilizowanie prywatnych źródeł finansowania długoterminowego: proponuje się m.in. a) dopracowanie ostrożnościowych ram dla banków i zakładów ubezpieczeń w sposób sprzyjający długoterminowym inwestycjom w realną gospodarkę, b) zachęcanie do zwiększenia prywatnego oszczędzania na emerytury, c) przeanalizowanie, w jaki sposób zwiększyć transgraniczne przepływy oszczędności, i d) rozważenie zalet ewentualnego unijnego konta oszczędnościowego.

Opublikowany wniosek legislacyjny w sprawie nowych przepisów w dziedzinie pracowniczych programów emerytalnych (dyrektywa IORP 2) powinien przyczynić się do zwiększenia inwestycji długoterminowych. Wniosek ma trzy główne cele:

- zagwarantowanie należytej ochrony uczestników systemu emerytalnego przed ryzykiem;
- wykorzystanie możliwości, jakie oferuje jednolity rynek emerytur pracowniczych, poprzez usunięcie przeszkód dla transgranicznego świadczenia usług;
- zwiększenie możliwości inwestowania w długoterminowe aktywa finansowe przez pracownicze programy emerytalne i finansowania w ten sposób rozwoju realnej gospodarki.

-

2. Lepsze wykorzystanie finansowania publicznego: wspieranie działań krajowych banków rozwoju (instytucji finansowych tworzonych przez rządy w celu finansowania rozwoju gospodarczego) i lepszej współpracy między istniejącymi systemami kredytów eksportowych (instytucji pośredniczących między rządami krajowymi a eksporterami w celu finansowania eksportu). Oba rodzaje programów odgrywają ważną rolę w finansowaniu długoterminowym.

3. Rozwój europejskich rynków kapitałowych: a) ułatwienie dostępu MŚP do rynków kapitałowych oraz większych konsorcjów inwestycyjnych poprzez utworzenie płynnego i przejrzystego rynku wtórnego obligacji korporacyjnych, b) ożywienie rynku sekurytyzacji (z uwzględnieniem ryzyka i zróżnicowanego charakteru takich produktów) oraz c) poprawienie warunków funkcjonowania listów zastawnych oraz plasowania na rynku niepublicznym w UE.

4. Poprawienie dostępu MŚP do finansowania: działania określone w komunikacie w sprawie długoterminowego finansowania obejmują a) poprawę informacji kredytowych o MŚP, b) ożywienie dialogu między bankami a MŚP oraz c) ocenę najlepszych sposobów udzielania pomocy MŚP w uzyskiwaniu dostępu do rynków kapitałowych. W przyjętym **komunikacie w sprawie finansowania społecznościowego** położono nacisk na upowszechnianie wiedzy i informowanie na temat projektów. W komunikacie tym Komisja proponuje, aby:

- promować najlepsze praktyki w tym sektorze, upowszechniać wiedzę i ułatwić wprowadzenie znaku jakości;
- uważnie obserwować rozwój rynków finansowania społecznościowego i krajowych ram prawnych;

- regularnie oceniać, czy na poziomie UE potrzebne są dalsze kroki, w tym działania prawne. Celem jest określenie, jakie problemy należy rozwiązać, aby ułatwić rozwój finansowania społecznościowego.

5. Zwiększenie prywatnego finansowania inwestycji w infrastrukturę w ramach strategii Europa 2020: zwiększenie dostępności informacji o planowanych inwestycjach w infrastrukturę oraz ulepszenie statystyk kredytowych dotyczących inwestycji w infrastrukturę.

6. Ulepszenie ogólnych ram zrównoważonego finansowania: ulepszenie ładu korporacyjnego w zakresie długoterminowego finansowania, np. w odniesieniu do zaangażowania akcjonariuszy (poprzez zmianę dyrektywy o prawach akcjonariuszy – odpowiedni wniosek ma być wkrótce przyjęty), współwłasności przez pracowników, sprawozdawczości w zakresie ładu korporacyjnego i kwestii dotyczących środowiska, spraw społecznych i zarządzania.

- **Więcej informacji:**

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO w sprawie finansowania długoterminowego gospodarki europejskiej (COM (2014) 168):

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/PL/1-2014-168-PL-F1-1.Pdf>

Wniosek DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (wersja przekształcona) (COM (2014) 167):

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/PL/1-2014-167-PL-F1-1.Pdf>

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW: Uwolnienie potencjału finansowania społecznościowego w Unii Europejskiej (COM (2014) 172):

http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/crowdfunding/140327-communication_pl.pdf

http://ec.europa.eu/internal_market/finances/financing-growth/long-term/index_en.htm

http://ec.europa.eu/internal_market/pensions/directive/index_en.htm

http://ec.europa.eu/internal_market/finances/crowdfunding/index_en.htm

2. TRANSPORT - Bezpieczeństwo na drogach: drugi rok z rzędu Europa jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu

Rok 2013 jest drugim rokiem z rzędu, w którym odnotowano znaczny spadek liczby ofiar śmiertelnych na europejskich drogach. Według wstępnych danych liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych zmniejszyła się o 8 proc. w porównaniu z rokiem 2012, po tym jak spadła o 9 proc.% w latach 2011-2012. Oznacza to, że UE jest obecnie na dobrej drodze do osiągnięcia celu strategicznego, jakim jest zmniejszenie o połowę liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w latach 2010-2020. Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach stanowi jeden z największych sukcesów Europy. Spadek o 17 proc. od 2010 r. oznacza ocalenie około 9 tys. istnień ludzkich.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas**, komisarz ds. mobilności i transportu stwierdził: „Bezpieczeństwo transportu jest cechą wyróżniającą Europy. Dlatego ważne jest, by dobry wynik z 2012 r. nie był tylko jednorazowym sukcesem. Z dumą patrzę na to, jak UE wkracza z powrotem na dobrą drogę do osiągnięcia celu bezpieczeństwa na drodze do roku 2020. Nadal jednak 70 osób dziennie ginie na europejskich drogach, zatem nie możemy lekceważyć zagrożenia. Musimy również kontynuować nasze starania na wszystkich szczeblach w celu dalszej poprawy bezpieczeństwa na drogach Europy”.

Statystyki dla poszczególnych krajów (zob. tabela poniżej) pokazują, że między poszczególnymi państwami członkowskimi UE występują znaczne różnice pod względem liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych. W przeliczeniu na milion mieszkańców w UE odnotowano średnio 52 ofiary śmiertelne wypadków drogowych. Kraje o najniższej liczbie ofiar śmiertelnych wypadków drogowych to: Wielka Brytania, Szwecja, Niderlandy i Dania, gdzie odnotowuje się około 30 ofiar śmiertelnych na milion mieszkańców. Swoją pozycję na liście poprawiły zwłaszcza Hiszpania, Niemcy i Słowacja, przesuając się w kierunku stałej czołówki.

Zaledwie kilka lat temu, w 2011 r., postęp w spadku ofiar śmiertelnych wypadków drogowych spadł do zaledwie 2 proc.. Jednakże spadek o 9 proc. w 2012 r. i o 8 proc. w 2013 r. oznacza, że państwa członkowskie wracają na drogę do osiągnięcia celu strategicznego.

Państwa członkowskie, które poczyniły pewne postępy, ale w których liczba ofiar śmiertelnych na drogach nadal jest znacznie wyższa niż średnia UE (Polska, Bułgaria, Chorwacja, Łotwa, Litwa i Grecja) zachęca się do podwojenia wysiłków. Warto zwrócić uwagę na Łotwę, gdzie sytuacja bezpieczeństwa na drogach niestety wcale się nie poprawiła w ciągu ostatniego roku. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych wzrosła również na Malcie i w Luksemburgu, chociaż całkowite liczby w tych krajach są tak małe, że duże wahania z jednego roku na drugi nie są statystycznie istotne.

Inną niepokojącą cechą statystyk jest sytuacja najbardziej narażonych użytkowników dróg; liczba zabitych pieszych spada w mniejszym stopniu niż oczekiwano, a liczba zabitych rowerzystów od niedawna nawet rośnie. Wynika to częściowo z faktu, że coraz więcej osób porusza się po drogach rowerem. Zachęcanie społeczeństwa do częstszego korzystania z roweru niż z samochodu jest wyzwaniem dla państw członkowskich. Muszą one jednak zapewnić, że to przejście z samochodu na rower będzie bezpieczne.

- **Unijny program działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011-2020**

W europejskim programie działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011-2020 wyznaczono cel zakładający zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w Europie o połowę w ciągu najbliższych dziesięciu lat. Zawiera on ambitne propozycje dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa pojazdów, infrastruktury i zachowania użytkowników dróg.

Ostatnie główne inicjatywy obejmują np. **nowe europejskie prawo jazdy oraz wejście w życie dyrektywy w sprawie egzekwowania transgranicznego w zakresie ścigania wykroczeń drogowych ponad granicami państw. Parlament Europejski przyjął wniosek w sprawie poprawy kontroli technicznej samochodów. Podjęto ponadto działania w kierunku opracowania strategii zmniejszenia liczby osób poważnie rannych w ruchu drogowym.**

W związku z ubiegłorocznym przełomem, jakim było opracowanie nowej wspólnej definicji poważnych obrażeń odniesionych w wypadkach drogowych, państwa członkowskie UE zaczęły gromadzić pierwsze dane dotyczące nowej definicji. Dane zebrane w 2014 r. powinny zostać udostępnione na początku 2015 r. Następnie będzie można rozpocząć prace nad celem zmniejszenia liczby osób poważnie rannych w ruchu drogowym.

Oczekuje się, że strategiczny cel ograniczenia poważnych obrażeń odniesionych w ruchu drogowym zostanie przyjęty od 2015 r.

- **Dodatkowe informacje:**

Vademecum UE na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym

http://ec.europa.eu/roadsafety/index_pl.htm

3. HANDEL - Komisja Europejska rozpoczyna internetowe konsultacje społeczne na temat ochrony inwestorów w ramach TTIP

Komisja Europejska rozpoczęła 27 marca 2014 r. konsultacje społeczne na temat ochrony inwestorów i systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w ramach transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP). Konsultacje są elementem nieustających starań o zapewnienie bezprecedensowej jak dotąd otwartości i przejrzystości w rozmowach handlowych z USA.

Ponadto Komisja Europejska uznała, że konsultacje społeczne w tej sprawie są konieczne ze względu na nasilającą się debatę publiczną i rosnące obawy o sposób rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w ramach TTIP.

Celem konsultacji jest lepsze określenie podejścia UE do ochrony inwestorów oraz systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w negocjacjach w sprawie proponowanego TTIP poprzez umożliwienie wszystkim zainteresowanym stronom przekazania swoich refleksji.

Komisja zamierza zagwarantować, że ochrona inwestycji i system rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem będą odzwierciedlać najlepsze praktyki nie tylko w TTIP, ale także we wszystkich nowych umowach inwestycyjnych UE. Chodzi przy tym o to, aby w kwestii ochrony inwestorów na mocy TTIP oraz innych umów inwestycyjnych, które UE podpisze w przyszłości, zapewnić znacznie jaśniejszą sytuację, niż ma to miejsce w przypadku ponad 3 000 umów inwestycyjnych obecnie obowiązujących na całym świecie. Komisja także pragnie zadbać o to, aby metoda rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem, jaka zostanie określona w TTIP, była bardziej przejrzysta i łatwiejsza do wyegzekwowania niż w innych obecnie obowiązujących umowach, w tym w aktualnych dwustronnych umowach inwestycyjnych między państwami UE i Stanami Zjednoczonymi,

które TTIP ma zastąpić. To samo dotyczy innych umów inwestycyjnych, które UE będzie podpisywać w przyszłości z państwami spoza UE.

Trzeba pamiętać o tym, że Komisja Europejska negocjuje zapisy TTIP dotyczące inwestycji, kierując się instrukcjami państw członkowskich. Kwestie dotyczące ochrony inwestorów oraz systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem stanowią część wytycznych negocjacyjnych przekazanych Komisji Europejskiej jednogłośnie przez państwa członkowskie UE w czerwcu 2013 r. W negocjacjach handlowych między UE i USA – jak we wszystkich negocjacjach handlowych – Komisja Europejska jako instytucja prowadzi negocjacje w imieniu wszystkich 28 państw członkowskich UE pod ich demokratycznym nadzorem. Również Parlament Europejski sprawuje nadzór demokratyczny w toku negocjacji i ma dostęp do tych samych dokumentów co państwa członkowskie. Co najważniejsze, na koniec całego procesu negocjacyjnego Parlament Europejski podejmie w głosowaniu ostateczną decyzję, czy uzgodnione porozumienie należy przyjąć.

Obecna debata publiczna zasługuje na uwagę i jest bardzo ważna, ale czasem w jej toku dochodzi do wymiany błędnych lub nawet fałszywych przekonań co do celów systemu rozstrzygania sporów między inwestorami negocjowanego w ramach TTIP. Na przykład często twierdzi się, że ochrona inwestorów negocjowana w ramach TTIP pozwalałaby przedsiębiorstwom zaskarżać rządy do sądu przy każdym wprowadzeniu przepisów, które ograniczałyby ich zyski. W związku z kilkoma głośnymi nierozstrzygniętymi sprawami w ramach istniejących umów międzynarodowych pojawiły się wątpliwości dotyczące prawa rządów do wprowadzania przepisów w celu ochrony środowiska lub konsumentów bez możliwości zaskarżenia ich przez przedsiębiorstwa przed sądem.

W konsultacjach społecznych wyjaśnia się kwestie, które UE pragnie udoskonalić, aby zagwarantować, że metoda rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem, która zostanie określona w TTIP, zapewni rządowi prawo do przyjmowania przepisów w interesie publicznym. W konsultacjach społecznych Komisja wyjaśnia, jak pracuje nad zapewnieniem nowoczesnej ochrony inwestorów oraz zawarciem w TTIP postanowień dotyczących rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem, które mogą być przykładem dla przyszłych umów handlowych. Zwraca się także do respondentów o opinie i poglądy w szeregach szczegółowych kwestii.

„Mam nadzieję, że kiedy obywatele przekonają się, jakiego rodzaju szczegółowe zapisy chcemy zamieścić w umowie, zrozumieją, że dążymy do stworzenia lepszego systemu niż ten obecny”, powiedział unijny komisarz ds. handlu, **Karel De Gucht**. „Zapraszam

wszystkie zainteresowane osoby do przekazywania nam pomysłów i uwag na temat tego, czy podejście proponowane przez UE w TTIP zapewnia właściwą równowagę między ochroną inwestorów a zagwarantowaniem rządów państw UE bezspornego prawa i zdolności do regulacji w interesie publicznym”.

- **Jak będą wyglądały zasady konsultacji?**

Konsultacje społeczne Komisji będą prowadzone, jak zazwyczaj, tylko przez internet. Kwestionariusz dotyczy około 12 głównych kwestii, w tym prawa do regulacji, sprawiedliwego i równego traktowania inwestorów oraz przejrzystości systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem. Jest także otwarte pytanie umożliwiające przekazanie bardziej ogólnych uwag.

Oprócz ogólnego wyjaśnienia kwestii ochrony inwestycji, systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem oraz udoskonaleń, jakie Komisja ma zamiar wprowadzić, każdemu pytaniu towarzyszy wyjaśnienie zagadnienia i problemu, do którego się ono odnosi, sytuacji wynikającej z istniejących umów inwestycyjnych oraz ulepszeń, jakie UE proponuje w ramach TTIP. Do pytań dołączono też stosowne fragmenty tekstów prawnych, które zdaniem UE powinny służyć jako podstawa negocjacyjna dla TTIP.

Konsultacje społeczne rozpoczynają się 27 marca br., a wszystkie niezbędne informacje dostępne są w internecie w języku angielskim. Konsultacje zostaną poszerzone o wszystkie pozostałe języki UE. Potrwać 90 dni od momentu udostępnienia w internecie ostatniego tłumaczenia tekstu konsultacji na język urzędowy UE. Dzięki temu żaden obywatel ani żadna organizacja w UE nie odczują trudności ze względu na język, którym się posługują.

- **Dodatkowe informacje**

W konsultacjach społecznych Komisja wyjaśnia, jak pracuje nad zapewnieniem nowoczesnej ochrony inwestorów oraz zawarciem w TTIP postanowień dotyczących rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem, które mogą być przykładem dla przyszłych umów handlowych. Zwraca się także do respondentów o opinie i poglądy w szeregach szczegółowych kwestii. W proponowanym przez UE podejściu uwzględnia się obawy i braki, którym poświęcano wiele uwagi w publicznych dyskusjach na temat ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem.

Komisja zamierza opracować nowe i innowacyjne podejście, aby zlikwidować te obawy poprzez dwa rodzaje działań:

1. Doprecyzowanie i udoskonalenie przepisów dotyczących ochrony inwestycji, tak by prawo do regulacji nie zostało podważone.
2. Stworzenie nowoczesnego, przejrzystego i efektywnego systemu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem poprzez:
 - zapobieganie ryzyku nadużywania systemu,
 - zwiększenie przejrzystości systemu arbitrażowego,
 - zapobieganie konfliktom interesu lub stronniczości arbitrów,
 - zapewnienie większej spójności i lepszej kontroli,
 - sprawowanie kontroli nad umową,
 - doprecyzowanie, że system rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem będzie miał zastosowanie jedynie do naruszeń postanowień o ochronie inwestycji, a nie do innych części TTIP.

Te udoskonalenia pozwolą doprecyzować i zapewnić równowagę między ochroną inwestorów a prawem państw do regulacji. Przy uwzględnieniu tych elementów polityki publicznej proponowane postanowienia TTIP dotyczące inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem pozwolą wyeliminować niedoskonałości w istniejących umowach inwestycyjnych.

- **Więcej informacji**

Główną kwestią w debacie na temat transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego są przepisy dotyczące ochrony inwestycji i wprowadzające mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem. Pojawiły się sugestie, że przepisy te dawałyby zbyt wiele praw przedsiębiorstwom prywatnym i w niewłaściwy sposób ograniczałyby prawo UE i państw członkowskich do podejmowania działalności regulacyjnej.

Mając na uwadze względy przejrzystości, Komisja postanowiła zorganizować szeroko zakrojone konsultacje społeczne wykraczające poza grupę zainteresowanych stron, które dotyczą sposobu uwzględnienia ochrony inwestycji i mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w transatlantyckim partnerstwie handlowo-inwestycyjnym.

- **Zakres konsultacji**

Czego dotyczą konsultacje?

Kluczową kwestią, odnośnie do której Komisja pragnie zebrać opinie, są postanowienia dotyczące inwestycji w transatlantyckim partnerstwie handlowo-inwestycyjnym oraz to, w jaki sposób można osiągnąć właściwą równowagę między ochroną inwestorów i ochroną prawa UE i jej państw członkowskich do regulowania. Mile widziane będą konkretne propozycje, w jaki sposób można udoskonalić podejście do partnerstwa z USA.

Jak będą przebiegać konsultacje?

Każdy, kto jest zainteresowany tematem, będzie mógł za pośrednictwem internetu odpowiedzieć na szereg pytań i wprowadzić uwagi na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Handlu Komisji Europejskiej. Aby zapewnić najwyższy poziom przejrzystości, uwagi i odpowiedzi zostaną opublikowane, chyba że ich autorzy zgłoszą sprzeciw.

Konsultacje mają następującą strukturę:

Zawiadomienie o konsultacjach, w którym przedstawiony zostanie cel konsultacji, ich treść oraz informacja o sposobie uczestnictwa.

Zestaw pytań do uzupełnienia, oparty na wyjaśnieniach i przykładach. Każde pytanie będzie uzupełnione o: wyjaśnienie kwestii; opis podejścia stosowanego w większości umów inwestycyjnych; prezentację celów UE i jej podejścia; tekst dostarczony jako odniesienie w oparciu o podejście opracowane w negocjacjach między UE a Kanadą i w porównaniu z przepisami powszechnie występującymi w dwustronnych umowach inwestycyjnych. Szereg pytań otwartych zapewni respondentom dostateczny margines pozwalający na przedstawienie swoich poglądów na zagadnienia, które okazały się kontrowersyjne w przeszłości.

Aspekty praktyczne

Materiały na potrzeby konsultacji społecznych będą dostępne w internecie w języku angielskim od dnia 27 marca. Zawiadomienie o konsultacjach oraz kwestionariusz zostaną następnie udostępnione we wszystkich językach UE.

Internetowe konsultacje społeczne będą prowadzone przez 90 dni, licząc od dnia, w którym tłumaczenie tekstu konsultacji na ostatni język urzędowy UE zostanie opublikowane w internecie.

Dzięki temu systemowi żaden obywatel europejski nie znajdzie się w niekorzystnej sytuacji ze względu na język, jakim się porozumiewa. Podsumowując, konsultacje społeczne będą dostępne w każdym języku UE przez co najmniej 90 dni, aby wszyscy obywatele lub organizacje europejskie miały jednakową możliwość wzięcia w nich udziału..

W jaki sposób Komisja wykorzysta wyniki tych konsultacji?

Komisja przeanalizuje odpowiedzi, mając na celu ich uwzględnienie w procesie negocjacji. Po zakończeniu konsultacji Komisja przedyskutuje z Radą, Parlamentem Europejskim i zainteresowanymi stronami stanowisko, jakie UE zajmie w negocjacjach dotyczących transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego.

- Ochrona inwestycji i mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w transatlantyckim partnerstwie handlowo-inwestycyjnym

Dlaczego w kontaktach z USA konieczna jest ochrona inwestycji oraz mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem?

UE i USA są wprawdzie gospodarkami rozwiniętymi, jednak inwestorzy nadal mogą napotykać problemy wpływające na ich inwestycje, z którymi ich krajowe systemy sądownicze nie zawsze są w stanie skutecznie sobie poradzić. Dla przykładu, prawo USA nie zawiera wyraźnego zakazu dyskryminacji cudzoziemców, co jest jednym z kluczowych elementów ochrony inwestycji. Także prawa przysługujące inwestorom w ramach transatlantyckiego partnerstwa handlowego i inwestycyjnego nie będą bezpośrednio wykonalne w sądach Stanów Zjednoczonych. Mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem zapewnia inwestorom neutralny i apolityczny sposób rozstrzygania takich sporów. Istnieją pewne powody, które uzasadniają włączenie przepisów regulujących ochronę inwestorów do transatlantyckiego partnerstwa handlowego i inwestycyjnego. Transatlantyckie partnerstwo handlowe i inwestycyjne łączy dwie ogromne gospodarki światowe, w związku z czym będzie ono sprzyjać dalszej reformie ochrony inwestorów oraz mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem; reforma ta określi normy obowiązujące w przyszłości.

Czy mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w niepotrzebny sposób ograniczyłby zdolność lub prawo państw członkowskich do dokonywania regulacji?

Ochrona inwestycji i mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem nie są niczym nowym. Większość dwustronnych umów inwestycyjnych zawieranych przez państwa członkowskie zawiera przepisy dotyczące mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem. Od końca lat 50. ubiegłego wieku państwa członkowskie UE podpisały ponad 1400 umów o ochronie inwestycji. Umowy te zasadniczo stanowiły pomoc dla inwestorów z UE, którzy napotykali problemy w państwach przyjmujących. Z mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem najczęściej korzystają inwestorzy z UE.

Istnienie przepisów dotyczących ochrony inwestycji oraz mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem samo w sobie ani nie uniemożliwi państwom przyjmowania nowych ustaw, ani też nie nałoży wymogu uchylania ustaw istniejących. Może co najwyżej prowadzić do wypłacenia rekompensaty. W oparciu o ponad 1 400 umów państwa członkowskie UE zdołały na przestrzeni minionych dziesięcioleci wprowadzić zaawansowane systemy regulacyjne. UE dąży w każdym razie do zapewnienia jeszcze większej przejrzystości i zapewnienia, aby w sporach między inwestorami a państwem nie można było skutecznie zaskarżyć faktycznego działania o charakterze regulacyjnym.

Jakie są cele Komisji w zakresie ochrony inwestycji?

Po pierwsze, Komisja musi wdrożyć wytyczne negocjacyjne, odnośnie do których decyzję podjęły państwa członkowskie.

Po drugie, UE zmierza do wprowadzenia nowoczesnych przepisów dotyczących inwestycji, gwarantujących, że rządy nie będą dyskryminować zagranicznych przedsiębiorstw. Jednocześnie ważne jest zapewnienie, aby zasady dotyczące inwestowania nie ograniczały w nienależyty sposób prawa Unii Europejskiej lub jej państw członkowskich do podejmowania w interesie publicznym działań regulacyjnych w sprawach takich jak zdrowie, bezpieczeństwo, ochrona konsumentów lub środowisko.

Przepisy dotyczące inwestycji w transatlantyckim partnerstwie handlowo-inwestycyjnym stanowiłyby potwierdzenie prawa do podejmowania działalności regulacyjnej poprzez zwiększenie przejrzystości w zakresie opracowywania i znaczenia tradycyjnych norm ochrony inwestycji, występujących zazwyczaj w umowach inwestycyjnych. Przewidywałyby one również niezbędne gwarancje i zabezpieczenia uniemożliwiające nadużywanie systemu. Te ostatnie obejmowałyby wprowadzenie zobowiązań w zakresie przejrzystości, przepisów gwarantujących obiektywność i bezstronność sędziów, mechanizmów pozwalających

stronom (tj. UE i USA) na kontrolowanie wykładni umowy oraz stworzenie mechanizmu odwoławczego.

Jakie gwarancje uzupełniające ma na myśli Komisja?

Zaplanowane podejście do transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego już teraz odzwierciedla pewne istotne zmiany w porównaniu z tradycyjnymi umowami inwestycyjnymi, które uwzględniają konieczność wprowadzania ulepszeń. W szczególności:

- wprowadza ono jasną definicję „sprawiedliwego i równego traktowania”, opartą na zamkniętym wykazie elementów;
- zawiera wyjaśnienie, że „sprawiedliwe i równe traktowanie” nie oznacza, że strony nie mogą zmieniać przepisów lub wprowadzać nowego ustawodawstwa;
- wyjaśnia, że środki podejmowane dla celów dobra publicznego dotyczących np. ochrony zdrowia, konsumentów lub środowiska naturalnego nie mogą być traktowane jako równoważne z pośrednim wyłączeniem;
- przewiduje mechanizm odwoławczy dla mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem;
- wprowadza zasadę, zgodnie z którą strona przegrywająca pokrywa wszystkie koszty związane ze sporem, co ma zniechęcać do podnoszenia roszczeń błahych lub taktycznych;
- zawiera przepisy zapobiegające nabywaniu korzyści umownych, wyjaśniające, że inwestorzy, którzy z taktycznych przyczyn dokonują restrukturyzacji swoich inwestycji, aby wejść w zakres stosowania transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (na przykład poprzez zakładanie w USA firm fasadowych), nie będą mogli wnosić skargi w ramach mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem;
- zawiera wiążący kodeks postępowania arbitrów, szczegółowo określający poziom niezależności, jakiej się od nich oczekuje. Celem jest unikanie, w miarę możliwości, sprzeczności interesów.

• Dodatkowe informacje:

Dostęp do konsultacji społecznych poprzez stronę internetową

W skrócie: Ochrona inwestycji oraz mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w umowach UE

To zestawienie podsumowuje zmiany wprowadzone przez UE w obecnie obowiązujących przepisach dotyczących ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem.

Portal dotyczący negocjacji transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego

Najczęściej zadawane pytania na temat transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego

Stosunki handlowe między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi

Przejrzystość w negocjacjach handlowych UE

Więcej informacji na temat transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP): <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/>

Konsultacje publiczne DG ds. Handlu Komisji Europejskiej

<http://trade.ec.europa.eu/consultations/>

„Ochrona inwestycji nie daje przedsiębiorstwom wielonarodowym nieograniczonego prawa do zaskarżania dowolnych przepisów” – oświadczenie rzecznika UE ds. handlu Johna Clancy'ego, 20 grudnia 2013 r.

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1008>

4. HANDEL - Pod koniec czwartej rundy rozmów w Brukseli negocjatorzy handlowi UE i USA analizują, jak można pomóc MŚP czerpać korzyści z TTIP

Główny negocjator transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) z ramienia UE, Ignacio Garcia Bercero, potwierdził 14 marca br., że wraz ze swoim amerykańskim odpowiednikiem, Danem Mullaneyem, poszukiwali sposobów, aby ułatwić mniejszym przedsiębiorstwom czerpanie korzyści płynących z TTIP. Wypowiedź ta zbiegła się w czasie z zakończeniem przez urzędników UE i Stanów Zjednoczonych czwartej rundy tygodniowych negocjacji w sprawie umowy handlowo-inwestycyjnej między UE i Stanami Zjednoczonymi.

Garcia Bercero dodał, że rozdział specjalnie poświęcony małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) będzie stanowił „nowość dla Unii Europejskiej. To pokazuje, jak poważnie traktujemy tę kwestię. Mniejsze przedsiębiorstwa zapewniają miejsca pracy dla zdecydowanej większości ogółu zatrudnionych, zarówno w UE, jak i w Stanach

Zjednoczonych. Spośród wszystkich osób zatrudnionych w sektorze prywatnym w UE dwie trzecie pracuje w małych i średnich przedsiębiorstwach. Są one trzonem naszych gospodarek, stanowiąc 99% wszystkich przedsiębiorstw w UE. TTIP umożliwi im rozwój – tworząc miejsca pracy i pobudzając wzrost po obu stronach Atlantyku.”

Również 14 marca br. UE i Stany Zjednoczone opublikowały [dokument specjalnie poświęcony mniejszym przedsiębiorstwom](#). Wskazuje się w nim, jak mogłyby one skorzystać z umowy i jak obydwie strony zamierzają im w tym pomóc.

Czwarta runda rozmów odbyła się zaledwie kilka tygodni po spotkaniu, podczas którego unijny komisarz ds. handlu, Karel De Gucht, oraz jego amerykański odpowiednik, ambasador Mike Froman, mieli ocenić dotychczasowe postępy negocjacji. W czasie tygodniowych prac oprócz kwestii dotyczących MŚP unijne i amerykańskie zespoły negocjacyjne omawiały także wszystkie trzy filary przyszłej umowy - dostęp do rynku, spójność regulacyjną oraz tzw. kwestie przepisów.

- **Stały postęp we wszystkich dziedzinach negocjacji**

Dostęp do rynku – w tej dziedzinie negocjatorzy omawiali trzy główne elementy - cła, handel usługami oraz zamówienia publiczne. W kwestii ceł UE i Stany Zjednoczone już dokonały wstępnej wymiany swoich ofert. W przypadku usług i zamówień publicznych negocjatorzy badali możliwości przystąpienia do wymiany ofert.

Regulacje - do negocjatorów dołączyło duże grono ekspertów i przedstawicieli organów regulacyjnych obu stron z bardzo różnych dziedzin, aby omówić:

- spójność tworzonych przepisów i możliwości zwiększenia zgodności przepisów;
- bariery techniczne w handlu, w sprawie których obie strony już przedstawiły wnioski na piśmie;
- środki sanitarne i fitosanitarne – w ramach przygotowania do przedstawienia pisemnych wniosków we właściwym terminie.
- UE oraz Stany Zjednoczone także dalej analizują możliwości zwiększenia zgodności przepisów w niektórych kluczowych branżach takich, jak: produkty lecznicze, kosmetyki, wyroby medyczne, motoryzacja i chemikalia.

Zasady – dyskusje dotyczyły trzech dziedzin, w których negocjatorzy stosują innowacyjne podejście:

- zrównoważony rozwój, praca i środowisko – przyjęcie za punkt wyjścia kwestii już uregulowanych istniejącymi umowami handlowymi między UE i Stanami Zjednoczonymi;
- handel energią i surowcami – dziedzina, w odniesieniu do której UE chciałaby uwzględnić w TTIP uzgodnione zasady ramowe;
- ułatwienia celne i handlowe - uproszczenie i optymalizacja procedur, co ma szczególne znaczenie, ponieważ długie i skomplikowane procedury odprawy celnej najbardziej uderzają w małe przedsiębiorstwa i mogą zniechęcić przedsiębiorców do sprzedaży za granicą.

- **Całodzienne spotkania z zainteresowanymi stronami**

Komisja Europejska bardzo liczy na informacje od wszystkich zainteresowanych wynikiem toczących się negocjacji i postara się je uwzględnić. Ciągłe staramy się udoskonalić nasze metody pracy – i będziemy kontynuować te starania. Na przykład w lutym utworzyliśmy grupę doradczą ds. TTIP złożoną z ekspertów reprezentujących związki zawodowe, przemysł, organizacje konsumenckie i organizacje działające na rzecz ochrony środowiska.

W ramach tych działań UE zorganizowała także dwa spotkania z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego. Odbyły się one 12 marca podczas czwartej rundy rozmów. Negocjatorzy wysłuchali 90 różnych mówców reprezentujących przedsiębiorstwa, konsumentów, pracowników i stowarzyszenia na rzecz środowiska oraz wymienili z nimi poglądy. Prezentacje umożliwiły zainteresowanym stronom bezpośredni kontakt i wymianę szczegółowych informacji z negocjatorami, którzy tym samym zyskali cenny wgląd w omawiane zagadnienia.

W tym samym dniu, o późniejszej godzinie, odbyło się dwugodzinne spotkanie głównych negocjatorów z ramienia UE i Stanów Zjednoczonych z grupą ponad 300 zainteresowanych stron. Negocjatorzy przedstawili swoje opinie na temat obecnego stanu rozmów i dalszych działań oraz odpowiadali na pytania.

- **Dalsze działania**

Zarówno unijny, jak i amerykański główny negocjator potwierdzili swoją determinację w dążeniu do osiągnięcia stałych postępów we wszystkich dziedzinach negocjacji w 2014 r. Zgodzili się także na odbycie pod koniec wiosny kolejnej rundy rozmów w Waszyngtonie. Komisja Europejska potwierdzi terminy, jak tylko zostaną one ustalone na naszych specjalnych stronach.

- **Dodatkowe informacje**

Rozmowy w sprawie przyszłej umowy handlowej między UE a Stanami Zjednoczonymi rozpoczęły się w lipcu 2013 r. i mają być kontynuowane w 2014 r.

Umowa handlowa między UE a Stanami Zjednoczonymi pozwoliłaby ograniczyć koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa oraz na tyle pobudzić wzrost i tworzenie miejsc pracy, by zapewnić gospodarce UE wzrost o dodatkowe 120 mld EUR. Nastąpiłoby to przy poszanowaniu unijnych i amerykańskich norm w dziedzinie ochrony środowiska, pracy i ochrony konsumentów.

Dzięki umowie konsumenci uzyskaliby dostęp do jeszcze szerszej gamy wysokiej jakości produktów i usług niż dotychczas.

Stany Zjednoczone już w tej chwili są największym rynkiem eksportowym dla UE. Nowe porozumienie stwarzałoby przedsiębiorstwom z UE dalsze możliwości eksportu towarów do USA, a także zachęcałby amerykańskie przedsiębiorstwa do jeszcze większych inwestycji w Europie. Zapewniłoby to wpływy z podatków, z których finansuje się usługi publiczne w całej UE, począwszy od opieki zdrowotnej po świadczenia emerytalne.

Na umowie skorzystałyby także inne części świata. Z analiz wynika, że przełożyłaby się ona na dodatkowe korzyści dla gospodarek w Ameryce Łacińskiej, Afryce i Azji wynoszące do 100 mld EUR rocznie. Umowa przyczyniłaby się także do udoskonalenia przepisów dotyczących handlu światowego.

- **Więcej informacji**

Dalsze szczegóły można znaleźć na [specjalnych stronach internetowych](#). Znajdują się tam aktualizacje i dodatkowe informacje w sprawie negocjowanej obecnie umowy handlowej między UE i USA.

[Dowiedz się więcej](#) o tym, jak małe i średnie przedsiębiorstwa z UE i Stanów Zjednoczonych mogą skorzystać na umowie:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/march/tradoc_152266.pdf

5. HANDEL - Chiny ograniczają dostęp do metali ziem rzadkich i innych surowców – WTO ponownie sędzi na korzyść UE

Światowa Organizacja Handlu (WTO) orzekła 26 marca 2014 r. w ramach organu arbitrażowego przeciwko chińskim ograniczeniom wywozowym na metale ziem rzadkich oraz dwa metale: wolfram i molibden, które są niezbędnymi elementami dla wielu różnych gałęzi przemysłu europejskiego. Podobnie jak w poprzedniej decyzji w sprawie innych surowców, WTO uznało, że chińskie cła i kontyngenty wywozowe stanowiły naruszenie zobowiązań Chin w ramach WTO i że nie były uzasadnione względami ochrony środowiska ani polityki ochrony zasobów.

Cytowane orzeczenie organu arbitrażowego WTO popiera roszczenia UE i stron z nią współskarżących, USA i Japonii. Werdykt jest jednoznaczny: ograniczeń wywozowych nie można nakładać rzekomo w celu ochrony wyczerpywalnych zasobów naturalnych, jeśli zużycie wewnętrzne tych samych surowców nie jest ograniczone z tych samych powodów. Strony skarżące ani organ arbitrażowy nie kwestionują prawa Chin do wprowadzenia polityki ochrony środowiska i zasobów. Jednak jak jednoznacznie potwierdził organ arbitrażowy WTO, suwerenne prawo kraju do zasobów naturalnych nie umożliwia mu kontroli rynków międzynarodowych ani światowej dystrybucji surowców. Członek WTO może podjąć decyzję w sprawie poziomu lub tempa wykorzystywania swoich zasobów, natomiast w momencie gdy surowce zostały pozyskane, podlegają one zasadom handlu WTO. Kraj pozyskujący nie może ograniczać sprzedaży swoich surowców do swojego przemysłu krajowego, dając mu tym samym przewagę konkurencyjną nad przedsiębiorstwami zagranicznymi.

Orzeczenie to gwarantuje równy dostęp do surowców. UE jest zdania, że jest ono w interesie wszystkich członków WTO, gdyż wszystkie kraje – rozwinięte czy rozwijające się – mogą polegać na sobie wzajemnie, jeśli chodzi o surowce i ogólnoswiatowe łańcuchy produkcji.

• Przebieg procedury

Surowce, których dotyczy niniejsza sprawa, to kilka metali ziem rzadkich oraz wolfram i molibden. Mają one szerokie zastosowanie w produktach zaawansowanych i zielonych, sektorze motoryzacyjnym i produkcji maszyn, produktach chemicznych, hutnictwie stali i metali nieżelaznych.

Chińskie ograniczenia wywozowe polegały głównie na cłach wywozowych lub kontyngentach wywozowych, a także dodatkowych wymogach i procedurach dla eksporterów. Są one bardzo niekorzystne dla przemysłu zagranicznego z uwagi na sztuczne podwyższanie chińskich cen eksportowych, powodując przy tym wzrost cen na rynkach światowych. Ograniczenia takie zaniżają również sztucznie chińskie krajowe ceny surowców, gdyż zwiększają podaż na rynku krajowym. Daje to chińskiemu lokalnemu przemysłowi przewagę konkurencyjną i wywiera presję na zagranicznych producentów, aby przenieśli swoją działalność i technologie do Chin.

Unia, wraz z USA i Japonią, wszczęła postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu w ramach WTO w marcu 2012 r. Wstępne konsultacje z Chinami nie przyniosły polubownego rozwiązania. W związku z tym w czerwcu 2012 r. powołano organ arbitrażowy WTO. Wszystkie strony miały 60 dni na odwołanie się od sprawozdania organu arbitrażowego.

- **Dodatkowe informacje:**

[Sprawozdanie organu arbitrażowego WTO](#)

6. HANDEL - UE proponuje odpowiedzialną strategię w odniesieniu do handlu minerałami pozyskiwanymi ze stref konfliktu

Wysoka przedstawiciel Unii Europejskiej ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton oraz komisarz UE ds. handlu Karel De Gucht zaproponowali 5 marca 2014 r. zintegrowane podejście UE pozwalające na zatrzymanie zysków z handlu minerałami wykorzystywanych do finansowania konfliktów zbrojnych. Pakiet środków utrudni grupom zbrojnym w obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka finansowanie swoich działań poprzez wydobywanie minerałów i handel nimi. Celem tego podejścia jest ułatwienie przedsiębiorstwom pozyskiwania cyny, tantalu, wolframu i złota w sposób odpowiedzialny oraz zachęcanie do handlu legalnymi kanałami.

„Zobowiązaliśmy się chronić międzynarodowy handel minerałami przed intensyfikacją lub utrwalaniem się konfliktu”, oświadczyli wysoka przedstawiciel/wiceprzewodnicząca **Catherine Ashton** i komisarz UE ds. handlu **Karel De Gucht**. „Dzisiejsza inicjatywa w sprawie »minerałów z objętych konfliktami regionów« pomoże wykorzystać handel na rzecz pokoju, społeczności i dobrobytu na obszarach na całym świecie dotkniętych konfliktami zbrojnymi. Jest to pierwszy wkład ze strony UE podjęty w odpowiednim czasie we wsparcie konsensusu osiągniętego przez przedsiębiorstwa, społeczeństwo obywatelskie i rządy w

krajach *OECD* , którego celem jest pomoc społecznościom w wykorzystywaniu ich zasobów naturalnych”.

Komisja proponuje projekt rozporządzenia ustanawiającego unijny system certyfikacji własnej dla importerów cyny, tantalu, wolframu i złota, którzy zdecydowali się na ich przywóz w sposób odpowiedzialny do Unii. Certyfikacja własna wymaga od unijnych importerów tych metali i ich rud »należytej staranności«, co oznacza unikanie wyrządzania szkód w terenie, poprzez monitorowanie zakupu i sprzedaży oraz zarządzanie nimi zgodnie z pięcioma krokami wytycznych *OECD* dotyczących należytej staranności. Celem jest działanie na najskuteczniejszym poziomie unijnego łańcucha dostaw tych minerałów oraz ułatwienie przepływu informacji dotyczących należytej staranności do użytkowników końcowych. Rozporządzenie daje unijnym importerom szansę pogłębienia nieustających wysiłków na rzecz zapewnienia czystych łańcuchów dostaw w legalnym handlu z podmiotami w krajach dotkniętych konfliktem.

W celu pogłębienia odpowiedzialności publicznej hut i rafinatorów, zwiększenia przejrzystości łańcucha dostaw i ułatwienia odpowiedzialnego zaopatrzenia w minerały, UE zamierza co roku publikować wykaz »odpowiedzialnych hut i rafinatorów« w UE i na świecie. UE, w której działa ponad 400 importerów tych rud i metali, znajduje się wśród najważniejszych rynków zbytu dla cyny, tantalu, wolframu i złota.

Do proponowanego rozporządzenia dołączony jest „komunikat” - dokument, który przedstawia ogólne kompleksowe podejście polityki zagranicznej do możliwości rozwiązania problemu zależności między konfliktem a handlem minerałami wydobywanymi na obszarach dotkniętych konfliktem. Określa on również dalsze zaangażowanie UE we wspieranie wytycznych *OECD* dotyczących należytej staranności, jak również zamierzenia polityki zagranicznej UE oraz jej wsparcie w tym zakresie. Za pośrednictwem tego komunikatu, Komisja Europejska i wysoka przedstawiciel/wiceprzewodnicząca potwierdzają, że „minerały z regionów ogarniętych konfliktami” są częścią programu polityki zagranicznej UE oraz że UE podejmie konkretne działania na szczeblu krajowym i międzynarodowym — od wspierania dialogów politycznych po pomoc dyplomatyczną krajom, w których mieszczą się huty. Komunikat popiera zobowiązanie Komisji Europejskiej i wysokiej przedstawiciel do promocji silnej i spójnej dyplomacji UE w zakresie surowców, podejmującej działania na rzecz stworzenia związku między rozwojem a bezpieczeństwem w konsekwentny i strategiczny sposób.

W ramach omawianej inicjatywy zaproponowano również szereg bodźców wspierających rozporządzenie i sprzyjających należytej staranności w realizacji łańcucha dostaw przez przedsiębiorstwa UE, wśród których znajdują się:

- zachęty ze strony sektora zamówień publicznych dla przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż produktów takich jak telefony komórkowe, drukarki i komputery, które zawierają cynę, tantal, wolfram i złoto;
- wsparcie finansowe dla MŚP zachęcające do podejmowania należytej staranności i dla OECD na rzecz budowania potencjału i pomocy;
- wyraźne uznanie wysiłków podejmowanych przez unijne przedsiębiorstwa, które pozyskują minerały w sposób odpowiedzialny z krajów lub obszarów dotkniętych konfliktem;
- dialogi polityczne i pomoc dyplomatyczna rządów dla krajów, w których ma miejsce wydobywanie, przetwarzanie i konsumpcja, w celu zachęty do szerszego stosowania należytej staranności;
- dyplomacja w zakresie surowców, w tym w kontekście inicjatyw dotyczących należytej staranności z udziałem wielu zainteresowanych stron;
- współpraca na rzecz rozwoju z krajami, których dotyczy postępowanie;
- wsparcie realizowane przez państwa członkowskie UE za pośrednictwem ich wewnętrznych polityk i instrumentów.

- **Kontekst**

Wniosek w sprawie rozporządzenia opiera się na wynikach konsultacji społecznych, ocenie skutków oraz obszernych konsultacjach z OECD, przedsiębiorstwami, społeczeństwem obywatelskim, jak również z instytucjami w krajach-producentach.

Stanowi on odpowiedź na wezwanie Parlamentu Europejskiego w 2010 r. w sprawie stanowienia prawa przez UE na takich samych zasadach jak Stany Zjednoczone, które wymagają od swoich przedsiębiorstw stosujących „minerały z regionów ogarniętych konfliktami” deklarowania ich pochodzenia i zachowywania należytej staranności.

Konsultacje publiczne i ocena skutków podkreśliły w ten sposób trudną sytuację na rynku w regionie Wielkich Jezior, która zachęciła Komisję Europejską do opracowania alternatywnego, ale ukierunkowanego i komplementarnego modelu. Ponadto Komisja Europejska ogłosiła w specjalistycznej publikacji pt.: *Rynki towarowe i surowce* oraz w swoim *Komunikacie pt.: Handel, wzrost gospodarczy i rozwój* swój zamiar wypracowania sposobów pozwalających na zwiększenie przejrzystości łańcucha dostaw.

- **Dodatkowe informacje:**

Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające unijny system certyfikacji własnej w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw odpowiedzialnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (COM (2014) 111):

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/PL/1-2014-111-PL-F1-1.Pdf>

Link do wspólnego komunikatu Komisji Europejskiej i wysokiej przedstawiciel:

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/march/tradoc_152228.pdf

Link do dokumentu roboczego służb Komisji:

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/march/tradoc_152229.pdf

Link do analizy zewnętrznej:

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/march/tradoc_152230.pdf

OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas

Outcome of the public consultation

7. ROLNICTWO - Produkcja ekologiczna: wniosek Komisji na rzecz rozwoju doskonalszego rolnictwa ekologicznego

W dniu 25 marca 2014 r. Komisja Europejska opublikowała nowy wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych. Obawy konsumentów i producentów znajdują się w centrum tego nowego wniosku, który ma na celu wyeliminowanie niedociągnięć obecnego systemu. Rynek produktów ekologicznych UE wzrósł czterokrotnie w ciągu ostatnich 10 lat. Należy zatem zaktualizować przepisy tak, by sektor ten mógł się dalej rozwijać i reagować na przyszłe wyzwania.

Unijny komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, **Dacian Cioloș**, powiedział: „Przyszłość sektora produkcji ekologicznej w UE zależy od jakości i rzetelności produktów sprzedawanych z europejskim logo produkcji ekologicznej. Komisji zależy na rozwoju

doskonalszego rolnictwa ekologicznego w UE osiągniętego dzięki umocnieniu zaufania konsumentów do produktów ekologicznych i usunięciu przeszkód na drodze rozwoju rolnictwa ekologicznego. Pakiet ten jest istotny dla konsumentów i rolników. Konsumentom będą bowiem mieć lepsze gwarancje co do żywności wyprodukowanej ekologicznie i sprzedawanej w UE, a rolnicy, producenci i detaliści będą mieć dostęp do szerszego rynku, zarówno wewnątrz UE, jak i poza jej granicami.”

Wniosek skupia się na trzech głównych celach: utrzymaniu zaufania konsumentów, utrzymaniu zaufania producentów i ułatwieniu rolnikom przejścia na produkcję ekologiczną. Chodzi o to, by rolnictwo ekologiczne pozostało wierne swoim zasadom i celom, tak aby zostały spełnione oczekiwania społeczne w zakresie ochrony środowiska i jakości. Komisja proponuje w szczególności:

- wzmocnienie i ujednoczenie przepisów, zarówno w Unii Europejskiej, jak i w odniesieniu do produktów importowanych, poprzez wyeliminowanie wielu odstępstw, jeśli chodzi o produkcję i kontrole;
- wzmocnienie kontroli poprzez oparcie jej na analizie ryzyka;
- ułatwienie drobnym rolnikom podjęcia działalności ekologicznej dzięki wprowadzeniu możliwości skorzystania z systemu certyfikacji grupowej;
- lepsze rozwiązanie kwestii związanych z międzynarodowym wymiarem handlu produktami ekologicznymi poprzez dodanie nowych przepisów dotyczących wywozu, oraz
- uproszczenie prawodawstwa w celu zmniejszenia kosztów administracyjnych dla rolników i poprawy przejrzystości.

Aby pomóc ekologicznym rolnikom, producentom i detalistom w dostosowaniu się do proponowanych zmian w polityce oraz w sprostaniu wyzwaniom przyszłości, Komisja zatwierdziła [plan działania](#) na rzecz przyszłości produkcji ekologicznej w Europie. W planie działania przewidziano a) lepsze informowanie rolników na temat rozwoju obszarów wiejskich i inicjatyw zachęcających do rolnictwa ekologicznego opracowywanych w ramach polityki rolnej UE, b) wzmocnienie powiązań między unijną działalnością badawczą i projektami innowacyjnymi oraz produkcją ekologiczną oraz c) zachęcenie do wykorzystywania żywności ekologicznej, np. w szkołach.

- **Kontekst**

Wniosek, który zostanie teraz przekazany do Parlamentu Europejskiego i Rady, opiera się na wynikach szeroko zakrojonych konsultacji rozpoczętych w 2012 r. i obejmujących serię

przesłuchań z udziałem UE i międzynarodowych ekspertów w dziedzinie produkcji ekologicznej. [Konsultacje społeczne](#) przeprowadzone w 2013 r. spotkały się z żywym zainteresowaniem ze strony obywateli (45 tys. odpowiedzi, głównie od konsumentów, rzadziej od producentów). W ich ramach podkreślano obawy opinii publicznej związane z ochroną środowiska i jakością oraz wskazano na wyraźną potrzebę wzmocnienia i ujednolicenia przepisów dotyczących produkcji ekologicznej w całej UE.

Rolnictwo ekologiczne łączy najkorzystniejsze dla środowiska praktyki, wysoki stopień różnorodności biologicznej, ochronę zasobów naturalnych i wysokie normy produkcji wykorzystującej substancje i procesy naturalne. Przewiduje istnienie specyficznego rynku kształtowanego przez specyficzny popyt konsumentów, przy jednoczesnym dostarczaniu dóbr publicznych w zakresie ochrony środowiska, dobrostanu zwierząt i rozwoju obszarów wiejskich.

- **Więcej informacji**

[Strona internetowa poświęcona rolnictwu ekologicznemu](#) (zob. sekcje: Polityka UE i polityki rozwoju oraz najnowsze wiadomości)

Infografiki „(R)ewolucja ekologiczna UE”

Sprawozdanie „Fakty i liczby dotyczące rolnictwa ekologicznego w Unii Europejskiej”

http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/more-reports/pdf/organic-2013_en.pdf

8. ROLNICTWO - Eurobarometr: szerokie poparcie Europejczyków dla kierunków nowej wspólnej polityki rolnej

Ponad trzy czwarte Europejczyków (77 proc.) uważa, że wspólna polityka rolna (WPR) jest korzystna na wszystkich obywateli UE. A ponad 90 proc. z nich popiera główne kierunki nowej WPR, takie jak bardziej sprawiedliwa i lepiej ukierunkowana pomoc (92 proc.) oraz ustanowienie zależności pomiędzy pomocą finansową przyznawaną rolnikom a przestrzeganiem praktyk rolnych korzystnych dla środowiska naturalnego („zazielenianie” — 91 proc.). Oto główne wnioski płynące z badania Eurobarometru w sprawie WPR, opublikowanego 10 marca 2014 r. przez Komisję.

Komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, **Dacian Cioloș**, powiedział: „Wyniki te potwierdzają wagę, jaką Europejczycy przywiązują do wspierania rolnictwa i obszarów wiejskich. Pokazują również znaczącą symbiozę pomiędzy kierunkami zreformowanej WPR

a oczekiwaniami społeczeństwa obywatelskiego. Ten istotny i silny związek między obywatelami a rolnikami zostanie wzmocniony dzięki nowej WPR, która uwypukli korzyści społeczne, środowiskowe i gospodarcze, jakie rolnictwo europejskie przynosi społeczeństwu europejskiemu jako całości i każdemu podatnikowi europejskiemu z osobna w jego życiu codziennym.”

Inne tendencje wykazane w badaniu są następujące:

- Europejczycy przykładają coraz większe znaczenie do rolnictwa: uważają je, wraz z rozwojem obszarów wiejskich, za „bardzo ważne” wyzwanie dla przyszłości (53 proc., co stanowi wzrost o 7 punktów w stosunku do roku 2009). Przeważająca większość respondentów uważa, że równie ważne jest zapewnienie różnorodności środków spożywczych w Unii Europejskiej.
- Ponad 80 proc. Europejczyków popiera główne cele WPR, czy to w zakresie zaopatrzenia w żywność, czy rozwoju obszarów wiejskich w sposób bardziej zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, czy też wspierania młodych rolników.
- Poparcie to jest jeszcze silniejsze, jeśli chodzi o główne kierunki wyznaczone przez reformę: 91 proc. respondentów (wzrost o 4 proc.) postrzega pozytywnie uzależnienie pomocy finansowej przyznawanej rolnikom od przestrzegania praktyk rolnych korzystnych dla środowiska naturalnego („zazielenianie”), a 92 proc. jest za przyznawaniem pomocy rolnikom w sposób bardziej sprawiedliwy i lepiej ukierunkowany (wzrost o 4 proc. w stosunku do ankiety z 2009 r.).
- Większość obywateli UE popiera udzielanie pomocy rolnikom i akceptuje miejsce, jakie pomoc ta zajmuje w budżecie UE. Wysokość pomocy przyznawanej rolnikom jest przez 45 proc. badanych uznawana na właściwą, 26 proc. uważa ją natomiast za „zbyt niską” (a 13 proc. za „zbyt wysoką”).
- 91 proc. Europejczyków jest przekonanych o znaczeniu, jakie ma wspieranie osłabionych gospodarstw rolnych, które zmagają się z przeciwnościami klimatu, problemami sanitarnymi lub gospodarczymi. Niemal co drugi respondent uważa tę zasadę za „bardzo istotną” (48 proc.).
- 64 proc. Europejczyków wie, że UE przyznaje wsparcie rolnikom w ramach WPR, podczas gdy w poprzednim badaniu przeprowadzonym w 2009 r. tylko 41 proc. Europejczyków deklarowało, że w ogóle słyszało o WPR¹.
- Większość Europejczyków (61 proc.) ma świadomość, że dochody z rolnictwa są niższe niż dochody z działalności w innych sektorach gospodarczych.
- Jeśli zaś chodzi o informowanie konsumentów, badanie wskazuje, że Europejczycy zwracają ogromną uwagę na jakość produktów spożywczych, takich jak mleko i niektóre rodzaje mięsa, oraz że ich oczekiwania w zakresie identyfikowalności są wysokie.

Większość z nich (53 proc.) jest gotowa zapłacić nieco więcej, by informacje o pochodzeniu znalazły się na etykiecie.

- **Kontekst**

W następstwie reformy WPR Komisji zależało na konsultacjach z obywatelami UE na temat wspólnej polityki rolnej oraz znaczenia, jakie przykładają oni do rolnictwa w Unii Europejskiej. Ankietę przeprowadzono zgodnie z metodologią badań Eurobarometru, w dniach 23 listopada–2 grudnia 2013 r., w 28 państwach członkowskich. Objęto nią 27 919 obywateli reprezentujących różne grupy społeczne i demograficzne.

- **Dodatkowe informacje**

[Pełen raport](#)

[Strona internetowa Eurobarometru](#)

9. POLITYKA ZATRUDNIENIA - Praca na czarno: badania pokazują, że to powszechny problem

Okolo jeden na dziesięciu Europejczyków (11 proc.) przyznaje, że w ostatnim roku zakupił towary lub usługi, przy których ludzie pracowali na czarno. 4 proc. ujawnia, że oni sami otrzymali za pracę niezadeklarowane wynagrodzenie. Co więcej, jedna osoba na trzydzieści (3 proc.) otrzymuje część swojego wynagrodzenia od pracodawcy gotówką („pod stołem”). To niektóre z wyników badania Eurobarometru, które pokazało, że praca na czarno wciąż jest w Europie powszechna – chociaż zakres i postrzeganie problemu różnią się w zależności od kraju.

Problemy zidentyfikowane w badaniu mają zostać uwzględnione w kwietniowym wniosku Komisji w sprawie uruchomienia europejskiej platformy służącej zapobieganiu pracy nierejestrowanej i zniechęcaniu do podejmowania tego typu pracy. Celem platformy miałyby być zacieśnienie współpracy państw członkowskich, aby skuteczniej rozwiązać problem pracy na czarno.

„Praca nierejestrowana nie tylko naraża pracowników na niebezpieczne warunki pracy i niższe zarobki, ale także pozbawia rządy dochodów i podważa nasze systemy zabezpieczenia społecznego. Państwa członkowskie muszą podjąć odpowiednie działania, aby zniechęcać do podejmowania pracy na czarno lub zachęcić do podpisywania normalnych umów z osobami,

które teraz pracują nielegalnie. Państwa członkowskie muszą też zacieśnić współpracę, aby wspólnie walczyć z tą plagą. Dlatego też w kwietniu Komisja Europejska zaproponuje uruchomienie europejskiej platformy służącej zapobieganiu pracy nierejestrowanej i zniechęcaniu do podejmowania tego typu pracy. Usprawni ona współpracę między inspekcjami pracy i organami egzekwowania prawa z całej Europy” – skomentował komisarz UE ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego **László Andor**.

Z badania Eurobarometru, przeprowadzonego w 28 krajach UE, wynika, że:

- 11 proc. respondentów przyznaje, że w ostatnim roku zakupiło towary lub usługi, przy których ludzie pracowali na czarno, a 4 proc. ujawnia, że otrzymało niezadeklarowane wynagrodzenie.
- 60 proc. respondentów wskazuje na niższe ceny jako główny powód zakupu niezgłoszonych towarów lub usług; 22 proc. twierdzi, że w grę wchodziła przyjacielska przysługa.
- 50 proc. respondentów twierdzi, że główną przyczyną podejmowania pracy na czarno były korzyści wyciągane przez obie strony takiego układu; 21 proc. wspomina o trudnościach ze znalezieniem legalnej pracy; 16 proc. twierdzi, że podatki są w ich mniemaniu zbyt wysokie, a 15 proc. nie ma innych źródeł dochodu. Mieszkańcy południa Europy szczególnie często wspominają o problemach ze znalezieniem normalnej pracy (41 proc.) lub o braku innych źródeł dochodu (26 proc.).
- Mediana środków, jakie Europejczycy rocznie wydają na niezgłoszone towary lub usługi, wynosi 200 euro; mediana rocznych dochodów osób, które pracują na czarno, to 300 euro.
- Niezgłoszone towary i usługi cieszące się największym zainteresowaniem nabywców to: remonty i renowacje domów i mieszkań (29 proc.), naprawy samochodów (22 proc.), sprzątanie domów i mieszkań (15 proc.) oraz żywność (12 proc.).
- Europejczycy najczęściej pracują na czarno przy remontach i renowacjach domów i mieszkań (19 proc.), w ogrodnictwie (14 proc.), sprzątaniu (13 proc.) i opiece nad dziećmi (12 proc.).
- Na Łotwie, w Holandii i Estonii do pracy na czarno przyznał się najwyższy odsetek respondentów (11 proc.). Pomędzy różnymi krajami istnieją jednak znaczne różnice pod względem stosunku do pracy na czarno oraz postrzegania tego zjawiska; różni się też charakter i ilość usług obejmujących pracę nierejestrowaną.
- 3 proc. respondentów twierdzi, że część wynagrodzenia otrzymuje „do ręki”. Taka praktyka jest najpowszechniejsza w małych przedsiębiorstwach. Odsetek rocznych dochodów otrzymany „pod stołem” jest najwyższy w Europie Południowej (69 proc.), a

następnie Europie Środkowej i Wschodniej (29 proc.); w Europie Zachodniej i krajach skandynawskich jest on stosunkowo niższy (odpowiednio 17 proc. i 7 proc.).

Szerszą analizę tych wyników można znaleźć w sprawozdaniu dotyczącym zmian gospodarczych i społecznych w Europie w 2013 r. (ang. [Economic and Social Developments in Europe](#) – ESDE). Porównując powyższe wyniki z rezultatami poprzedniego badania z 2007 r., można zauważyć, że choć na pierwszy rzut oka ogólne rozmiary zjawiska są raczej stabilne, to zmiany zachodzące w poszczególnych krajach mogą się od siebie znacznie różnić.

W niektórych krajach, takich jak Łotwa, podaż pracy nierejestrowanej gwałtownie spadła; w Hiszpanii i w Słowenii – nieznacznie wzrosła.

Gwałtowny wzrost popytu na pracę na czarno odnotowano w Grecji, na Cyprze, Malcie i w Słowenii.

W czasie kryzysu wypłacanie wynagrodzenia „pod stołem” stało się mniej powszechne, zwłaszcza w Europie Środkowej i Wschodniej. Zjawisko to nasiliło się jednak w Grecji.

Dalsze analizy wpływu kryzysu na częstotliwość występowania pracy na czarno sugerują, że osłabienie rynków pracy od 2007 r. doprowadziło do zwiększenia prywatnej podaży pracy nierejestrowanej. Jej związek z rosnącym ubóstwem jest jednak dużo mniej oczywisty. Jednakże zarówno wzrost bezrobocia, jak i rosnące ubóstwo wydają się zwiększać społeczne przyzwolenie na wypłacanie pensji „pod stołem”. Wydaje się również, że poziom opodatkowania nie ma bezpośredniego wpływu na poziom pracy na czarno. Wpływ taki mogą jednak wywierać postrzeganie usług publicznych przez społeczeństwo oraz sposób wydawania dochodów z podatków.

W ESDE przyjrano się również szeregowi skutecznych działań podjętych w różnych państwach członkowskich w celu zwalczania pracy na czarno. Działania te obejmują:

- zachęty do sformalizowania niezarejestrowanej działalności, np. uproszczenie procedur administracyjnych, bezpośrednie zachęty podatkowe dla kupujących lub bony usługowe,
- środki mające na celu promowanie poczucia odpowiedzialności za uczciwe płacenie podatków i kultury zaangażowania obywatelskiego, np. poprzez kampanie informacyjne,
- lepsze wykrywanie i ostrzejsze sankcje.

- **Kolejne kroki**

W kwietniu 2014 r. Komisja zamierza zaproponować utworzenie europejskiej platformy zapobiegania pracy nierejestrowanej i zniechęcania do podejmowania tego typu pracy. Zgromadziłaby ona organy egzekwowania prawa z różnych państw członkowskich, takie jak inspekcje pracy, zakłady ubezpieczeń społecznych, urzędy skarbowe i organy migracyjne, a także inne zainteresowane strony. Platforma ta pomogłaby zacieśnić współpracę na szczeblu UE w celu wydajniejszego i skuteczniejszego zapobiegania pracy na czarno.

- **Kontekst**

W badaniu Eurobarometru wzięło udział 26 563 respondentów z różnych grup społecznych i demograficznych ze wszystkich państw członkowskich. To już drugie badanie na ten temat – pierwsze przeprowadzono w 2007 r. Była to wówczas pierwsza próba zmierzenia zjawiska pracy na czarno w całej UE. W obu badaniach skupiono się na podaży pracy na czarno, nabywanych towarach i usługach oraz płaceniu „pod stołem” – nie uwzględniono zatem wszystkich potencjalnych rodzajów nierejestrowanej pracy w przedsiębiorstwach.

[Pracę nierejestrowaną](#) definiuje się jako wszelką działalność zarobkową, która jest zgodna z prawem pod względem swojego charakteru, lecz niezgłoszona organom publicznym, z uwzględnieniem różnic w systemach prawnych państw członkowskich. Pojęcie to zostało włączone do europejskiej strategii zatrudnienia, a od 2001 r. problem pracy nierejestrowanej jest podejmowany w wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia kierowanych do państw członkowskich.

Już w [pakiecie dotyczącym zatrudnienia](#) z kwietnia 2012 r. podkreślono, że przekształcenie pracy nieformalnej lub nierejestrowanej w legalne zatrudnienie może przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia; zaznaczono też, że konieczne jest usprawnienie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi.

W połowie 2013 r. Komisja przeprowadziła pierwszy etap konsultacji z przedstawicielami pracodawców i pracowników na szczeblu UE na temat możliwych przyszłych działań UE mających na celu zacieśnienie współpracy między krajowymi organami egzekwowania prawa. Drugi etap konsultacji rozpoczął się na początku 2014 r.

- **Dodatkowe informacje:**

Badanie Eurobarometru na temat pracy na czarno w UE:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_419_400_en.htm - 402
Strona internetowa komisarza László Andora

10. ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ - Polityka sąsiedztwa na rozdrożu: podsumowanie roku pełnego wyzwań

Roczne sprawozdanie UE z realizacji europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) przedstawia mieszany obraz. Choć 2013 był rokiem kryzysowych sytuacji w niektórych państwach partnerskich, co wynikało z niestabilności politycznej i trudnych warunków społeczno-gospodarczych, UE nadal wspierała wysiłki na rzecz poprawy demokratycznego zarządzania, budowania bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W kilku krajach objętych polityką sąsiedztwa przeprowadzono istotne reformy polityczne i gospodarcze, w innych państwach jednak demokratycznym reformom i ożywieniu gospodarczemu ostatnich lat zagroziły wyzwania związane z bezpieczeństwem narodowym i regionalnym.

- **UE podtrzymywała swoje stosunki z państwami partnerskimi**

EPS wraz z jej wszystkimi instrumentami politycznymi wciąż nadaje ramy współpracy UE z państwami partnerskimi służącej ustanowieniu demokracji, wzmocnieniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz budowaniu bezpieczeństwa.

W „rocznym pakiecie” europejskiej polityki sąsiedztwa przedstawionym przez **Catherine Ashton**, wysoką przedstawiciel UE ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i wiceprzewodniczącą Komisji oraz **Štefana Füle**, komisarza UE ds. rozszerzenia i polityki sąsiedztwa, podkreślono, że sukces polityki sąsiedztwa zależy od zdolności i zaangażowania rządów państw w realizację reform.

„Relacje z naszymi sąsiadami są absolutnym priorytetem dla UE. Europejska polityka sąsiedztwa umożliwia nam reagowanie na wyzwania, z jakimi mierzą się nasi partnerzy, a jednocześnie ochronę interesów UE. Jej celem jest zapobieganie konfliktom i ich rozwiązywanie, a także zachęcanie naszych partnerów do reform politycznych i gospodarczych,” powiedziała **Catherine Ashton** z okazji publikacji wspomnianego pakietu.

Ze sprawozdań krajowych wynika, że wyzwania, przed jakimi stoją państwa partnerskie, stają się coraz bardziej zróżnicowane. Z tego względu polityka sąsiedztwa powinna lepiej odpowiadać na bieżące oczekiwania i potrzeby każdego z partnerów, a zarazem oferować wizję integracji gospodarczej i stowarzyszenia politycznego z UE w dłuższej perspektywie.

Unijny komisarz **Štefan Füle** dodał: „Wydarzenia ostatnich miesięcy pokazały, że sąsiadujące z nami kraje nadal są regionem, na którym UE powinna skupiać swoją uwagę i zasoby. Silne pozostają powszechne dążenia do lepszego życia i korzystania z podstawowych praw człowieka i podstawowych wolności. I choć nie da się narzucić z zewnątrz woli reform, UE ma szczególnie obowiązek wspierania partnerów, którzy są zaangażowani w trudny i wymagający proces transformacji prowadzącej do demokracji i bardziej integracyjnego społeczeństwa. Przez bezpośrednie relacje z ludźmi, otwieranie im możliwości podróżowania i studiowania, a także pomoc w nawiązywaniu kontaktów między środowiskami biznesu, nauki, szkolnictwa wyższego, sztuki, kultury itp. oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego polityka UE może odgrywać rolę katalizatora tych przemian.”

- **Postęp w realizacji zobowiązań reformatorskich jest nierówny**

Jeśli chodzi o region południowy, w Tunezji przemiany demokratyczne postąpiły naprzód dzięki pluralistycznemu dialogowi, pomimo znacznych zagrożeń dla bezpieczeństwa. Przyjęcie w drodze konsensusu nowej konstytucji w styczniu 2014 r. było ważnym krokiem na drodze ku demokracji. W Maroku postęp w realizacji zobowiązań zapisanych w reformie konstytucyjnej z 2011 r. dokonuje się powoli, ale zmiany w polityce migracyjnej i systemie sądownictwa wojskowego stanowiły pozytywne osiągnięcia. W Egipcie problemem jest wciąż polaryzacja sił politycznych i ograniczenie wolności zgromadzeń i wolności prasy. Libia zmagą się z poważnymi i pogarszającymi się zagrożeniami dla bezpieczeństwa, które stoją na przeszkodzie pojednaniu narodowemu i stabilizacji politycznej. Liban i Jordania walczą ze skutkami wojny domowej w Syrii, odczuwalnymi w ich systemach politycznych, gospodarczych i społecznych i znacznie ograniczającymi ich zdolności do przeprowadzenia reform politycznych i strukturalnych. Izraelczycy i Palestyńczycy podjęli na nowo negocjacje pokojowe, ale nadal borykają się z poważnymi przeszkodami.

We wschodnim obszarze europejskiej polityki sąsiedztwa przełomowa zmiana dokonała się na Ukrainie – spowodowana powszechnymi protestami obywatelskimi (tak zwanym „Euromajdanem”) na znak poparcia dla stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej z UE. Unia jest gotowa wspierać Ukrainę w jej dążeniach do przyszłej

demokracji i dobrobytu. Zgodnie z tym 5 marca 2014 r. Komisja przedstawiła pakiet środków obejmujący między innymi 11 mld euro pomocy finansowej dla Ukrainy, rozłożonej na wiele lat. W dniu 21 marca 2014 r. w Brukseli podpisano rozdział polityczny układu o stowarzyszeniu między UE a Ukrainą. Mołdawia i Gruzja poczyniły postępy w zakresie reform politycznych, reform wymiaru sprawiedliwości oraz reform przygotowujących do wdrożenia układów o stowarzyszeniu. Wybory w Gruzji jesienią 2013 r. pokazały, że po raz drugi przekazanie władzy odbyło się w sposób demokratyczny. Armenia kontynuowała reformy demokratyczne, ale podjęła decyzję o wstrzymaniu przygotowań do zawarcia układu o stowarzyszeniu obejmującego pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA) i nieparafowaniu tego dokumentu. Azerbejdżan nadal lekceważył apele o poprawę poszanowania podstawowych praw i wolności, zaś Białoruś nie poczyniła żadnych postępów w zakresie reform politycznych.

Znacząco posunęła się naprzód współpraca w dziedzinie mobilności i migracji z większością krajów partnerstwa wschodniego, natomiast pierwsze partnerstwo na rzecz mobilności z państwem regionu południowego podpisano z Marokiem w czerwcu 2013 r., a drugie z Tunezją na początku marca 2014 r.

W ramach partnerstwa ze społeczeństwami państw objętych EPS Unia wzmocniła swoje zaangażowanie i poparcie dla społeczeństwa obywatelskiego, które nadal odgrywa ważną rolę.

W 2013 r. roczna kwota pomocy dla partnerów objętych EPS osiągnęła najwyższy w całym siedmioletnim okresie poziom wynoszący 2,65 mld euro. W grudniu, po dwóch latach negocjacji, osiągnięto porozumienie w sprawie ram finansowych na lata 2014-2020 oraz odnośnych instrumentów, w tym nowego Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI). Pomimo kryzysu poziom finansowania przeznaczony na politykę sąsiedztwa wynosi 15,4 mld euro, co potwierdza zaangażowanie UE i priorytetowe znaczenie, jakie przypisuje tej dziedzinie polityki.

- **Dodatkowe informacje:**

Strona internetowa komisarza ds. rozszerzenia i europejskiej polityki sąsiedztwa Štefana Füle: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/fule/index_en.htm

Strona internetowa wysokiej przedstawiciel i wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej Catherine Ashton: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/ashton/index_en.htm

Komisja Europejska: Europejska polityka sąsiedztwa

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

<http://www.enpi-info.eu>

Wspólny komunikat można znaleźć na stronie internetowej EEAS:

http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm

EPS – sprawozdania krajowe:

Algieria http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-219_en.htm

Armenia http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-220_en.htm

Azerbejdżan http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-221_en.htm

Białoruś http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-222_en.htm

Egipt http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-223_en.htm

Gruzja http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-224_en.htm

Izrael http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-225_en.htm

Jordania http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-226_en.htm

Liban http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-227_en.htm

Libia http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-228_en.htm

Mołdawia http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-229_en.htm

Maroko http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-230_fr.htm

Okupowane terytoria palestyńskie http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-231_en.htm

Syria http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-232_en.htm

Tunezja http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-233_fr.htm

Ukraina http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-234_en.htm

11. SPRAWY ZAGRANICZNE - Pomoc Komisji Europejskiej dla Ukrainy

Komisja Europejska uzgodniła 5 marca 2014 r. pakiet wsparcia dla Ukrainy, w którym określono szereg konkretnych działań na rzecz pomocy ekonomicznej i finansowej dla tego kraju. Działania te należy postrzegać jako wkład Komisji w europejskie i międzynarodowe wysiłki, mające na celu wspieranie ukraińskich reform gospodarczych i politycznych. Zostaną one przedstawione szefom państw i rządów UE przed ich nadzwyczajnym posiedzeniem w czwartek 6 marca.

„Dla UE najpilniejszym priorytetem jest wkład, jaki możemy wnieść w wypracowanie pokojowego rozwiązania obecnego kryzysu, przy pełnym poszanowaniu prawa międzynarodowego” – powiedział przewodniczący Komisji Europejskiej **Jose Manuel Barroso**. „Równolegle potrzebna jest mobilizacja społeczności międzynarodowej, aby pomóc Ukrainie w stabilizacji jej sytuacji gospodarczej i finansowej. Komisja Europejska zaproponowała dziś pakiet, którego celem jest wsparcie zaangażowanego, ukierunkowanego na reformy i reprezentującego różne grupy rządu Ukrainy w przywróceniu stabilizacji i zapewnieniu przyszłego dobrobytu w tym kraju. Nasza propozycja może zapewnić ogólne wsparcie o wartości co najmniej 11 mld euro w okresie kilku następnych lat. Środki te będą pochodziły z budżetu UE i międzynarodowych instytucji finansowych funkcjonujących w UE”.

W pakiecie wsparcia dla Ukrainy wymienia się najważniejsze konkretne działania, które zgodnie z propozycją Komisji powinny zostać podjęte w krótkim i średnim terminie w celu ustabilizowania gospodarki i finansów Ukrainy, wsparcia przemian i zachęcenia kraju do reform politycznych i gospodarczych.

Zaangażowanie to stanowi odpowiedź na potrzebę stabilizacji kraju, a jednocześnie ma wesprzeć program reform i zwiększyć współodpowiedzialność za niego ze strony ukraińskich władz. Niektóre z proponowanych działań można przeprowadzić szybko, natomiast inne będą wymagać dalszego planowania i przygotowań. W przypadku wielu z nich niezbędne będzie pilne i aktywne wsparcie ze strony Rady i Parlamentu Europejskiego. U podstaw tego podejścia leży ambicja, by wesprzeć Ukrainę w realizacji dążeń wyrażonych jasno przez obywateli i społeczeństwo obywatelskie tego kraju podczas bezprecedensowych wydarzeń w Kijowie i w całym kraju, jakie miały miejsce w ostatnich tygodniach.

Główne elementy uzgodnionego pakietu:

- 3 mld euro z budżetu UE w ciągu najbliższych lat; 1,6 mld euro w formie pożyczek stanowiących pomoc makrofinansową (MFA) oraz pomocowy pakiet dotacji w wysokości 1,4 mld euro;
- do 8 mld euro z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju;
- 3,5 mld euro potencjalnie pozyskanych w ramach sąsiedzkiego funduszu inwestycyjnego;
- stworzenie platformy koordynującej działania darczyńców;

- tymczasowe stosowanie pogłębionej umowy o wolnym handlu od chwili podpisania układu o stowarzyszeniu oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, ewentualne przyspieszenie zastosowania środków handlowych;
- stworzenie grupy roboczej / forum inwestycyjnego wysokiego szczebla;
- modernizacja ukraińskiego systemu tranzytu gazu oraz dążenie do odwrócenia kierunku przepływu gazu, zwłaszcza w przypadku tras biegnących przez Słowację;
- przyspieszenie realizacji planu działania w/s liberalizacji wizowej we wcześniej ustalonych ramach; oferta dotycząca partnerstwa na rzecz mobilności;
- pomoc techniczna w szeregu dziedzin, poczynając od reform konstytucyjnych, przez reformy wymiaru sprawiedliwości, po przygotowania do wyborów.

- **Szacunkowe kwoty / przedziały kwotowe**

Źródło	Szacunkowe kwoty / przedziały kwotowe (mln euro)
I.KOMISJA EUROPEJSKA (lata 2014-2020)	
<i>I.1 Ogólna pomoc rozwojowa (dotacje)</i>	<i>1 565</i>
Dwustronna pula środków, w tym:	
- Roczny program działań (RPD) w 2014 r.	140-200
- RPD (w ujęciu średnim) - w latach 2015-2020	780
- Program kompleksowy („więcej za więcej”) 2015-2020	240-300
Sąsiedzki fundusz inwestycyjny	200-250
Instrument na rzecz stabilności i pokoju	20
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	15
<i>I.2 Pomoc makrofinansowa (pożyczki)</i>	<i>1 610</i>
I.2 EUROPEJSKIE INSTYTUCJE FINANSOWE	
EBI	do 3 000
EBOR	5 000
SUMA CAŁKOWITA	11 175

- Dodatkowe informacje

[MEMO/14/159: Pomoc Komisji Europejskiej dla Ukrainy](#)

12. SPRAWY ZAGRANICZNE - UE i Tunezja ustanawiają partnerstwo na rzecz mobilności

Tunezja i Unia Europejska ustanowiły 3 marca 2014 r. oficjalnie partnerstwo na rzecz mobilności. Wspólna deklaracja podpisana została w tym celu przez **Cecilię Malmström**, unijną komisarz do spraw wewnętrznych, Tahara Cherifa, ambasadora Tunezji w Belgii i przy Unii Europejskiej oraz ministrów dziesięciu państw członkowskich UE uczestniczących w tym partnerstwie: Belgii, Danii, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Włoch, Polski, Portugalii, Szwecji, Wielkiej Brytanii.

„To partnerstwo na rzecz mobilności ma na celu ułatwienie przemieszczania się osób pomiędzy UE a Tunezją, jak również promowanie wspólnego i odpowiedzialnego zarządzania aktualnymi przepływami migracyjnymi, zwłaszcza poprzez ułatwienie procedury przyznawania wiz. W związku z tym UE wesprze również władze tunezyjskie w ich staraniach dotyczących dziedziny azylu, w celu ustanowienia systemu ochrony dla uchodźców i osób ubiegających się o azyl. Dzięki temu partnerstwu UE i Tunezja nie tylko rozwijać będą wzajemne stosunki w dziedzinach migracji, mobilności i bezpieczeństwa, ale będą również współpracować na rzecz skuteczniejszego rozwiązywania problemów występujących w regionie Morza Śródziemnego”, oświadczyła **Cecilia Malmström** przy okazji posiedzenia Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w Brukseli.

Jedną z inicjatyw wiążących się z ustanowieniem partnerstwa będzie podjęcie przez UE i Tunezję negocjacji w sprawie ułatwienia procedur przyznawania wiz.

Partnerstwo ma również na celu lepsze informowanie posiadających wymagane kwalifikacje obywateli tunezyjskich o dostępnych możliwościach pracy, podejmowania studiów i kształcenia w UE, jak również ułatwienie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych i akademickich.

UE i Tunezja zobowiązały się do działania na rzecz lepszej integracji przebywających legalnie na terenie UE obywateli tunezyjskich, jak również imigrantów przebywających legalnie w Tunezji. Strony podjęły również serię zobowiązań mających na celu optymalizację skutków migracji dla rozwoju, zwłaszcza poprzez wzmocnienie roli społeczności tunezyjskich za granicą zaangażowanych w rozwój Tunezji.

W dziedzinie migracji nielegalnej, poza otwarciem negocjacji w sprawie readmisji nielegalnych imigrantów, UE i Tunezja zobowiązały się do lepszej współpracy w celu walki z handlem ludźmi i przemytem nielegalnych imigrantów, a także polepszenia zabezpieczeń dokumentów tożsamości i dokumentów podróży oraz zarządzania granicami.

W ramach tego partnerstwa Tunezja i UE będą również współpracować na rzecz rozwijania i wzmocnienia potencjału odpowiednich organów tunezyjskich, które odpowiedzialne będą za identyfikowanie wśród przebywających w Tunezji imigrantów osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony międzynarodowej, tak aby organy te mogły rozpatrywać ich wnioski o azyl, stosować wobec nich zasadę niedopuszczalności wydalenia i oferować im trwałe rozwiązania w dziedzinie ochrony.

- **Kontekst i podstawowe dane**

UE i Tunezja zapoczątkowały dialog w kwestiach migracji, mobilności i bezpieczeństwa w październiku 2011 r. Negocjacje dotyczące deklaracji politycznej w sprawie partnerstwa na rzecz mobilności ukończone zostały 13 listopada 2013 r.

Po podpisaniu partnerstwa z Marokiem w czerwcu 2013 r. partnerstwo z Tunezją na rzecz mobilności jest drugim takim partnerstwem ustanowionym z państwem basenu Morza Śródziemnego. Wcześniej ustanowiono partnerstwa z Republiką Mołdawii i Republiką Zielonego Przylądka w 2008 r., z Gruzją w 2009 r., z Armenią w 2011 r. i z Azerbejdżanem w 2013 r.

Negocjacje mające na celu ustanowienie takiego partnerstwa podjęte zostały również z Jordanią.

Partnerstwa na rzecz mobilności stanowią elastyczne i niewiążące prawnie ramy dla dobrego zarządzania przemieszczaniem się osób pomiędzy UE i państwem trzecim. Wpisują się one w kontekst wdrażania rozwiniętego przez UE w ciągu ostatnich lat podejścia globalnego do kwestii migracji.

W 2012 r. w konsulatach państw strefy Schengen w Tunezji złożono 125 594 wnioski o wizę, o 14 % więcej w porównaniu z 2010 r. Państwem członkowskim, które otrzymało najwięcej wniosków o wizę była Francja (81 180), również Włochy i Niemcy otrzymały po niemal 10 000 wniosków.

Według danych Eurostatu dotyczących zezwoleń na pobyt liczba obywateli tunezyjskich przebywających legalnie w UE wynosiła pod koniec 2012 r. 343 963, z czego ponad połowa przebywała we Francji (185 010). Następne w kolejności były Włochy (122 438) i Niemcy (20 421).

- **Więcej informacji**

[Political Declaration](#)

[Strona internetowa Cecilii Malmström](#)

[Strona internetowa DG do Spraw Wewnętrznych](#)

13. ŚRODOWISKO - Nowe badania przemawiają za wzmocnieniem ochrony przeciwpowodziowej i wprowadzeniem podatków ekologicznych

Dwa badania opublikowane 3 marca 2014 r. przez Komisję Europejską pokazują, w jaki sposób polityka ochrony środowiska może pobudzić wzrost gospodarczy poprzez zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i przejście na bardziej ekologiczne podatki. Jedno badanie dostarcza więcej informacji na temat ogólnych korzyści gospodarczych z ze sprawnie realizowanych inwestycji w ochronę przed powodzią, zaś drugie podkreśla korzyści płynące z przeniesienia obciążeń podatkowych z obszaru zatrudnienia na wykorzystanie zasobów i zanieczyszczenia.

Europejski komisarz ds. środowiska **Janez Potočnik** stwierdził: „Inwestowanie w ochronę przeciwpowodziową może przynieść ogólne korzyści dla gospodarki, zwłaszcza dzięki naturalnym rozwiązaniom, które są wysoce opłacalne. Z kolei ekologiczne reformy podatkowe mogą prawie dwukrotnie zwiększyć obecne dochody dla budżetów krajowych. Będzie to korzystne dla środowiska naturalnego, a także może przyczynić się do zmniejszenia podatków w sektorze zatrudnienia oraz do redukcji deficytu. To poważny argument za zmianą stanu obecnego”.

Badanie na temat potencjału bardziej ekologicznych podatków, w którym zgromadzono dane z 12 państw członkowskich, sugeruje, że przejście od opodatkowania zatrudnienia w kierunku opodatkowania zanieczyszczenia (przykładowo poprzez zwiększenie opodatkowania przyczyn zanieczyszczenia powietrza i wody) przyniosłoby realne dochody w wysokości 35 mld euro w 2016 r., które wzrosłyby do 101 mld euro w 2025 r. Gdyby podjęto również działania w celu wyeliminowania dotacji szkodliwych dla środowiska, kwoty te byłyby jeszcze wyższe. W zależności od państwa członkowskiego potencjalne przychody sięgają od nieco ponad 1 proc. PKB rocznie do niewiele ponad 2,5 proc. PKB rocznie w 2025 r.

Drugie badanie analizuje różne powiązania pomiędzy środowiskiem a polityką gospodarczą, w tym skutki makroekonomiczne powodzi, najlepsze praktyki w zakresie wspierania MŚP

skupiających się na efektywnym korzystaniu z zasobów oraz wydatki związane z ochroną środowiska we wszystkich państwach członkowskich. Przybliżony całkowity koszt szkód spowodowanych powodzią w UE w latach 2002-2013 wyniósł co najmniej 150 mld euro. Inwestowanie w środki mające na celu ograniczenie powodzi jest bardzo skuteczne, a koszty takich inwestycji są średnio około 6-8 razy niższe od kosztów szkód spowodowanych przez powódź. Korzyści płynące z inwestycji w ekologiczną infrastrukturę – tzn. odbudowa naturalnych cech krajobrazu w celu poprawy gospodarki wodami powodziowymi i magazynowania ich – obejmują lepsze wyniki dla różnorodności biologicznej. Może to doprowadzić do zmniejszenia kosztów budowy.

- **Kontekst**

Opublikowane badania zostaną uwzględnione w [europejskim semestrze](#) — mechanizmie ustanowionym w 2010 r., aby poprawić koordynację polityki gospodarczej w państwach Unii Europejskiej. Była to jedna z odpowiedzi UE na kryzys finansowy i gospodarczy, który spowodował spadek aktywności gospodarczej i wzrost bezrobocia w wielu państwach UE. Europejski semestr opiera się na założeniu, że ponieważ gospodarki unijne są w dużym stopniu zintegrowane, wzmocniona koordynacja polityki może przyczynić się do pobudzenia rozwoju gospodarczego w UE.

Przez „[ekologizację europejskiego semestru](#)” Komisja chce zagwarantować, aby polityka makroekonomiczna była zrównoważona nie tylko pod względem gospodarczym i społecznym, lecz również środowiskowym. Wcześniejsze badanie podkreślające korzyści gospodarcze płynące ze środowiska, w którym przeanalizowano [realizację przepisów dotyczących odpadów w celu zwiększenia „zielonego wzrostu”](#) wykazało, że pełne wdrożenie przepisów przyniesie oszczędności rządu 72 mld euro rocznie, zwiększy roczne obroty unijnego sektora gospodarki odpadami i recyklingu o 42 mld euro i doprowadzi do utworzenia ponad 400 000 miejsc pracy do roku 2020.

- **Więcej informacji:**

Badania można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/environment/integration/green_semester/index_en.htm

Strona internetowa europejskiego semestru:

<http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/>

14. KLIMAT - Zdaniem Europejczyków działania w dziedzinie klimatu sprzyjają naprawie gospodarki i zwiększaniu zatrudnienia

Cztery na pięć osób w Unii Europejskiej uznają, że walka ze zmianą klimatu i wydajniejsze wykorzystywanie energii mogą stymulować gospodarkę i zatrudnienie. Wynika to z najnowszego specjalnego badania Eurobarometru na temat zmian klimatu. Wynik ten jest nieco wyższy niż w poprzednim badaniu, które przeprowadzono w 2011 r., kiedy z powyższym stwierdzeniem zgodziło się 78 proc. ankietowanych.

W kilku krajach najbardziej dotkniętych kryzysem gospodarczym i finansowym odnotowano bardzo wysoki odsetek obywateli uznających korzyści ekonomiczne działań w dziedzinie klimatu i efektywności energetycznej. W żadnym państwie członkowskim poparcie nie było niższe niż 65 proc.

Badanie wykazało również, że 70 proc. obywateli zgadza się, że zmniejszenie importu paliw kopalnych spoza UE mogłoby przynieść korzyści gospodarcze.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** powiedział: „Rozwoju gospodarczego i ochrony klimatu nie można traktować jak alternatyw: efektywne pod względem kosztów działanie w dziedzinie klimatu jest korzystne dla gospodarki. Bardzo mnie cieszy, że fakt ten uznają również europejscy obywatele. Badanie Eurobarometru jest wyraźnym sygnałem dla przywódców UE, którzy powinni podjąć odważne działania w dziedzinie klimatu, aby osiągnąć trwałe ożywienie gospodarcze. Wyniki tej ankiety są również zachętą dla nas, członków Komisji. Będziemy kontynuować starania o prowadzenie w Europie ambitnej polityki związanej z przeciwdziałaniem zmianie klimatu.”

Komisarz ds. działań w dziedzinie klimatu **Connie Hedegaard** powiedziała: „Jak wykazało badanie, zdecydowana większość Europejczyków oczekuje od reprezentujących ich polityków podjęcia natychmiastowych działań w dziedzinie klimatu. Obywatele są świadomi tego, że problem zmiany klimatu nie rozwiązał się sam, podczas gdy politycy byli zajęci kryzysem gospodarczym. Wybór – albo wzrost i konkurencyjność, albo klimat – jest nieporozumieniem. Obie kwestie są równie ważne i obie są nam potrzebne. Mam nadzieję, że liderzy UE podejmą adekwatne działania w odpowiedzi na nasze propozycje w dziedzinie klimatu i energii do 2030 r., które przedstawimy w trakcie najbliższego szczytu Rady Europejskiej pod koniec miesiąca.”

Najważniejsze wyniki badania:

- 80 proc. respondentów zgadza się, że walka ze zmianą klimatu i wydajniejsze wykorzystywanie energii może stymulować gospodarkę i zatrudnienie. 31 proc. w pełni zgadza się z tym stwierdzeniem, a 49 proc. raczej się z nim zgadza. Największy odsetek osób, które w pełni zgadzają się z tym stwierdzeniem, odnotowano w następujących krajach: Hiszpania (52 proc.), Szwecja (50 proc.), Malta (44 proc.), Irlandia i Cypr (43 proc.) oraz Grecja (42 proc.). Najniższy udział respondentów, którzy w pełni zgadzają się lub raczej zgadzają się z tym stwierdzeniem, stwierdzono w Estonii (65 proc.).
- Dziewięciu na dziesięciu Europejczyków uważa, że zmiana klimatu jest poważnym problemem. Znaczna większość – 69 proc. – jest zdania, że problem jest „bardzo poważny”, a 21 proc. uznaje go za „dość poważny”. Jedynie 9 proc. uważa, że nie jest to poważny problem. W skali od 1 (niezbyt poważny) do 10 (bardzo poważny) wagę problemu zmiany klimatu oceniono na 7,3. Dla porównania, w 2011 r. średnia ocena wyniosła 7,4, a w 2009 r. – 7,1.
- Zmiana klimatu jest uznawana za jeden z najpoważniejszych globalnych problemów – po głodzie i sytuacji gospodarczej. W 2011 r. zmiana klimatu zajęła drugą pozycję, po ubóstwie, głodzie i braku wody, a przed stanem gospodarki. Obecnie połowa obywateli Europy wymienia zmianę klimatu wśród czterech najpoważniejszych problemów. Klimat jest najczęściej uznawany za najważniejszy problem na świecie przez obywateli Szwecji (39 proc.), Danii (30 proc.) i Malty (30 proc.).
- 70 proc. Europejczyków zgadza się z twierdzeniem, że zmniejszenie importu paliw kopalnych mogłoby przynieść korzyści UE. W pełni zgadza się z tym stwierdzeniem 26 proc., a 44 proc. raczej się zgadza. Największy odsetek osób, które w pełni zgadzają się z tym stwierdzeniem, odnotowano w następujących krajach: Hiszpania (45 proc.), Austria (40 proc.), Cypr (38 proc.), Irlandia (37 proc.), Portugalia (34 proc.) i Malta (34 proc.).
- Zdecydowana większość Europejczyków popiera krajowe działania w dziedzinie efektywności energetycznej i energii odnawialnej. 92 proc. respondentów uważa, że ważne jest, aby ich rządy udzielały wsparcia na rzecz poprawy efektywności energetycznej do 2030 r., a nieco ponad połowa (51 proc.) twierdzi, że jest to „bardzo ważne”. 90 proc. ankietowanych uznaje, że ważne jest określenie przez rządy celów, służących zwiększeniu do 2030 r. wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, a 49 proc. uznało wyznaczenie takich celów za „bardzo ważne”.
- Połowa Europejczyków twierdzi, że w ciągu ostatnich 6 miesięcy podjęło w tej dziedzinie jakieś działania (nieznacznie mniej niż w 2011 r., kiedy podejmowanie działań deklarowało 53 proc. ankietowanych). Jednak gdy podano szczegółowy wykaz działań i usunięto ograniczenia czasowe, że odsetek ten wzrósł do 89 proc. (w 2011 r. – 85 proc.). Najczęściej podejmowane działania to recykling odpadów (69 proc.) i ograniczanie stosowania przedmiotów jednorazowego użytku (51 proc.).

- **Dodatkowe informacje:**

Link do strony Eurobarometru:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_419_400_en.htm#409

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.